Dziennik Urzędowy C 197

Unii Europejskiej

Rocznik 62

Wydanie polskie **Informacje i zawiadomienia** 13 czerwca 2019

Spis treści

IV *Informacje*

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH UNII EUROPEJSKIEJ

Komisja Europejska

2019/C 197/01 Kursy walutowe euro 1

2019/C 197/02 Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 4 czerwca 2019 r. w sprawie publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej wniosku o zmianę w specyfikacji nazwy produktu sektora wina, o której mowa w art. 105 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 (Vigneti delle Dolomiti/Weinberg Dolomiten (ChOG)) 2

2019/C 197/03 Zawiadomienie Komisji w sprawie bieżących stóp procentowych od zwracanej pomocy państwa oraz stóp referencyjnych/dyskontowych obowiązujących od dnia 1 lipca 2019 r. *(Opublikowano zgodnie z art. 10 rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. (Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1))* 20

INFORMACJE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

2019/C 197/04 Zawiadomienie o procedurze przetargowej dotyczącej udzielenia koncesji na poszukiwanie i eksploatację złóż węglowodorów na obszarze Gór Dynarskich 21

2019/C 197/05 Informacje, które należy przekazać zgodnie z art. 5 ust. 2 – Utworzenie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT) *(Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. (Dz.U. L 210 z 31.7.2006, s. 19))* 23

PL

INFORMACJE DOTYCZĄCE EUROPEJSKIEGO OBSZARU GOSPODARCZEGO

Urząd Nadzoru EFTA

2019/C 197/06 Zaproszenie do zgłaszania uwag zgodnie z częścią I art. 1 ust. 2 protokołu 3 do Porozumienia między państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości dotyczących pomocy państwa 25

V *Ogłoszenia*

POSTĘPOWANIA SĄDOWE

Trybunał EFTA

2019/C 197/07 Wniosek do Trybunału EFTA z dnia 24 stycznia 2019 r. o wydanie opinii doradczej złożony przez Verwaltungsgerichtshof des Fürstentums Liechtenstein w sprawie dotyczącej D i E (Sprawa E-2/19) 35

2019/C 197/08 Skarga wniesiona w dniu 26 lutego 2019 r. przez Nettbuss AS przeciwko Konkurrenten.no AS (Sprawa E-1/17 Costs) 36

IV

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

Kursy walutowe euro [1]

12 czerwca 2019 r.

(2019/C 197/01)

1 euro =

	Waluta	Kurs wymiany		Waluta	Kurs wymiany
USD	Dolar amerykański	1,1323	CAD	Dolar kanadyjski	1,5059
JPY	Jen	122,72	HKD	Dolar Hongkongu	8,8570
DKK	Korona duńska	7,4678	NZD	Dolar nowozelandzki	1,7206
GBP	Funt szterling	0,88805	SGD	Dolar singapurski	1,5445
SEK	Korona szwedzka	10,6800	KRW	Won	1 337,81
CHF	Frank szwajcarski	1,1252	ZAR	Rand	16,7129
ISK	Korona islandzka	141,50	CNY	Yuan renminbi	7,8346
NOK	Korona norweska	9,7820	HRK	Kuna chorwacka	7,4130
BGN	Lew	1,9558	IDR	Rupia indonezyjska	16 125,56
CZK	Korona czeska	25,614	MYR	Ringgit malezyjski	4,7075
HUF	Forint węgierski	321,43	PHP	Peso filipińskie	58,815
PLN	Złoty polski	4,2608	RUB	Rubel rosyjski	73,3013
RON	Lej rumuński	4,7250	THB	Bat tajlandzki	35,379
TRY	Lir turecki	6,5550	BRL	Real	4,3661
AUD	Dolar australijski	1,6292	MXN	Peso meksykańskie	21,6615
			INR	Rupia indyjska	78,4910

[1] *Źródło*: referencyjny kurs wymiany walut opublikowany przez EBC.

DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI

z dnia 4 czerwca 2019 r.

w sprawie publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej wniosku o zmianę w specyfikacji nazwy produktu sektora wina, o której mowa w art. 105 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013

(Vigneti delle Dolomiti/Weinberg Dolomiten (ChOG))

(2019/C 197/02)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 ([1]), w szczególności jego art. 97 ust. 3,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Włochy złożyły wniosek o zmianę w specyfikacji nazwy „Vigneti delle Dolomiti"/„Weinberg Dolomiten" zgodnie z art. 105 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.

(2) Komisja rozpatrzyła wniosek i stwierdziła, że spełniono warunki określone w art. 93–96, w art. 97 ust. 1 oraz w art. 100, 101 i 102 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.

(3) Aby umożliwić składanie oświadczeń o sprzeciwie zgodnie z art. 98 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, wniosek o zmianę w specyfikacji nazwy „Vigneti delle Dolomiti"/„Weinberg Dolomiten" należy opublikować w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*,

STANOWI, CO NASTĘPUJE:

Artykuł

Wniosek o zmianę w specyfikacji nazwy „Vigneti delle Dolomiti"/„Weinberg Dolomiten" (ChOG), zgodnie z art. 105 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, znajduje się w załączniku do niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 98 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 prawo do zgłoszenia sprzeciwu wobec zmiany w specyfikacji produktu, o której mowa w akapicie pierwszym niniejszego artykułu, przysługuje w ciągu dwóch miesięcy od daty opublikowania niniejszej decyzji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia 4 czerwca 2019 r.

W imieniu Komisji

Phil HOGAN

Członek Komisji

([1]) Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671.

ZAŁĄCZNIK

WNIOSEK O ZATWIERDZENIE ZMIANY W SPECYFIKACJI PRODUKTU

„VIGNETI DELLE DOLOMITI"/„WEINBERG DOLOMITEN"

PGI–IT-A0755-AM02

Data złożenia wniosku: 14.4.2015

1. **Przepisy mające zastosowanie do zmiany**

Art. 105 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 – zmiana inna niż nieznaczna

2. **Opis i powody wprowadzenia zmiany**

2.1. *Dodanie nowych kategorii win musujących.*

Zmiana dotyczy dodania następujących kategorii wina musującego:

— białe i różowe „wino musujące",

— białe i różowe „gatunkowe wino musujące",

— białe „aromatyczne gatunkowe wino musujące".

Uzasadnienie: od ponad wieku w prowincji Trento produkuje się wiele win musujących najlepszej jakości z zastosowaniem metody fermentacji wtórnej w butelce; niedawno, w latach 50–60 XX wieku, zaczęto produkować znaczną liczbę generycznych i odmianowych win musujących z zastosowaniem metody fermentacji wtórnej w dużych zbiornikach (metoda Charmata). W samej prowincji Trento produkcja ta wynosi obecnie około 3,5 mln butelek, których znaczny odsetek kwalifikuje się do objęcia przedmiotowym ChOG dzięki posiadaniu wymaganych właściwości.

Za pośrednictwem niniejszego wniosku o zmianę proponuje się, by ta część produkcji została objęta wyższym poziomem ochrony i uzyskała bliższy związek z obszarem pochodzenia poprzez uwzględnienie go w specyfikacji produktu objętego ChOG „Vigneti delle Dolomiti", dzięki czemu będzie on podlegać takim samym przepisom, jakie od dawna mają zastosowanie do win niemusujących i półmusujących.

Za większość produkcji win musujących odpowiada niewielka liczba przedsiębiorstw stosujących metodę Charmata. W przypadkach gdy produkcja w gospodarstwach jest niewielka, coraz częściej korzystają one jednak z pomocy zakładów zewnętrznych, które przeprowadzają proces przetwarzania w ich imieniu, ze względu na wysokie koszty inwestycji niezbędnych, aby gospodarstwa nabyły systemy i technologie wymagane do prowadzenia tego rodzaju produkcji. Wzrasta zatem liczba gospodarstw, które dążą do podniesienia jakości swoich win poprzez przetwarzanie ich w wino musujące dzięki zastosowaniu fermentacji wtórnej w autoklawach.

Dlatego też zaproponowano, by przetwarzanie w wino musujące mogły przeprowadzać w dowolnym miejscu w regionach Wenecji Euganejskiej i Lombardii gospodarstwa, które są w stanie udowodnić istnienie tradycji wytwarzania win objętych ChOG „Vigneti delle Dolomiti" lub przetwarzania ich w wina półmusujące w ciągu ostatnich pięciu lat winiarskich.

Możliwość zaklasyfikowania tych produktów do objęcia ChOG „Vigneti delle Dolomiti", poza zapewnieniem konsumentom informacji na temat dokładnego geograficznego pochodzenia produktu, powinna również uzasadniać wzrost wartości produktu pod względem jego pozycji na skali cenowej, przy jednoczesnym dostosowaniu zarówno ceny za butelkę, jak i, w rezultacie, wartości wykorzystanych winogron.

Ponadto wyróżnienie wynikające z objęcia ChOG „Vigneti delle Dolomiti" pozwoliłoby lokalnej produkcji odróżnić się od szerokiej gamy anonimowych generycznych lub odmianowych win musujących oraz uniknąć polityki cenowej podyktowanej powszechną obecnością takich produktów na rynku.

Niniejsza zmiana dotyczy art. 2, 6 i 8 specyfikacji produktu i następujących podpunktów jednolitego dokumentu: ppkt 2.3 „Kategoria produktów sektora wina", ppkt 2.4 „Opis win", ppkt 2.5.1 „Szczególne praktyki enologiczne" i ppkt 2.8 „Związek z obszarem geograficznym".

2.2. *Włączenie nowych odmian do mieszanek odmian winorośli*

Zmiana dotyczy włączenia do mieszanek odmian winorośli następujących odmian, wprowadzonych niedawno w odpowiednich prowincjach położonych na obszarze produkcji ChOG „Vigneti delle Dolomiti":

— BRONNER (B)/(Bolzano i Trento),

— CARMENÈRE (N)/(Bolzano),

— DIOLINOIR (N)/(Bolzano),

— HELIOS (B)/(Trento),

— JOHANNITER (B)/(Trento),

— SOLARIS (B)/(Bolzano i Trento),

— TURCA (N)/(Trento).

Powyższe nowe odmiany winorośli dodaje się zatem do odmian, których stosowanie w odpowiednich prowincjach jest już dozwolone.

Proponowana zmiana ma szczególne znaczenie, ponieważ te mieszańce międzygatunkowe *Vitis vinifera* i innych gatunków rodzaju Vitis są naturalnie odporne na główne patogeny winorośli (mączniak rzekomy i mączniak prawdziwy) i w związku z tym nie wymagają obróbki chemicznej; ta szczególna właściwość wiąże się z tym, że uprawia się je głównie w pobliżu obszarów „wrażliwych", takich jak szkoły, obszary zabudowane, obiekty sportowe, ścieżki rowerowe itp.

W związku z tym, biorąc pod uwagę te cechy środowiskowe, zwiększenie powierzchni obsadzonej przedmiotowymi odmianami i korzystne wyniki uzyskane dzięki produkcji wina z tych innowacyjnych odmian, zmiana ta ma na celu zapewnienie również tym produktom niezbędnego poziomu rozpoznawalności i ochrony.

Możliwość wprowadzania do obrotu win objętych ChOG, których etykiety zawierałyby nazwy takich odmian, zwiększyłaby ich wartość.

Możliwość umieszczenia nazw tych odmian na etykiecie wraz z oznaczeniem geograficznym „Vigneti delle Dolomiti" zwiększyłaby wartość poszczególnych produktów. Należy pamiętać, że czasami odmiany te są mało znane lub doceniane przez konsumentów, ponieważ jak dotąd nie można było ich umieszczać na etykietach odnośnych win.

Niniejsza zmiana dotyczy art. 2 specyfikacji produktu i pkt 2 ppkt 2.7 jednolitego dokumentu. Główne odmiany winorośli.

2.3. *Produkcja win, których etykieta zawiera nazwę odmiany winorośli „Bianchetta Trevigiana" lub „Pavana".*

Do kategorii „wino" i „wino półmusujące" mają zostać dodane rodzaje win, których etykiety zawierają nazwy następujących odmian winorośli:

— BIANCHETTA TREVIGIANA (B),

— PAVANA (N).

Uzasadnienie: proponowana zmiana umożliwia produkowanie win otrzymywanych z odmian „Bianchetta Trevigiana" i „Pavana" oraz wskazywanie tych odmian na etykiecie zgodnie z odpowiednimi przepisami Unii Europejskiej.

Wynika to z faktu, że przedmiotowe odmiany uwzględniono już w mieszance odmian winorośli określonej w specyfikacji produktu objętego ChOG „Vigneti delle Dolomiti" w odniesieniu do produkcji odpowiednio wina białego i czerwonego/różowego; celem tej zmiany jest zatem umożliwienie umieszczania nazw tych dwóch odmian na etykietach odpowiednich win, co leży w interesie producentów.

Szczegółowo rzecz ujmując, w tym punkcie jednolitego dokumentu dwie odmiany winorośli, o których mowa powyżej, nie są ujęte w wykazie odmian winorośli, których umieszczanie na etykietach jest zakazane.

Niniejsza zmiana dotyczy art. 2 specyfikacji produktu i pkt 2 ppkt 2.9 jednolitego dokumentu. Dodatkowe wymogi.

2.4. *Odstępstwa umożliwiające przetwarzanie wina w wino musujące i półmusujące w regionach sąsiednich*

W specyfikacji produktu zezwolono już, aby normalne procesy produkcji win niemusujących przeprowadzano w regionach sąsiednich (w Wenecji Euganejskiej i Lombardii), o ile zainteresowane gospodarstwa są w stanie udowodnić istnienie nieprzerwanej tradycji produkcji win objętych ChOG „Vigneti delle Dolomiti" w ciągu ostatnich pięciu lat winiarskich.

Niniejsza zmiana ma na celu umożliwienie przetwarzania wina w wino półmusujące i musujące na takim samym obszarze jak w przypadku win niemusujących.

Uzasadnienie: możliwość przetwarzania wina w wino musujące i półmusujące w regionach sąsiednich jest uzasadniona faktem, że w regionach tych możliwe jest przeprowadzanie normalnych procesów produkcji wina (jak określono już w specyfikacji), oraz spójna z tym faktem. Należy pamiętać, że takich procesów nie uznaje się za etapy następujące po produkcji wina, ale za integralną część produkcji wina, i jako takie można przeprowadzać je wyłącznie na wyznaczonym obszarze produkcji wina.

W przypadkach gdy produkcja win półmusujących i musujących w gospodarstwach jest niewielka, coraz częściej korzystają one także z pomocy zakładów zewnętrznych, które przeprowadzają proces przetwarzania w ich imieniu, ze względu na wysokie koszty inwestycji niezbędnych, aby gospodarstwa nabyły systemy i technologie wymagane do przeprowadzenia takiego przetwarzania. Zwracanie się do zakładów w sąsiednich regionach Wenecji Euganejskiej i Lombardii z prośbą o przeprowadzenie takiego przetwarzania, zwłaszcza w przypadku niewielkiej produkcji, jest zwykłą praktyką lokalnych podmiotów.

Niniejsza zmiana dotyczy art. 5 specyfikacji produktu i pkt 2 ppkt 2.9 jednolitego dokumentu. Dodatkowe wymogi.

2.5. *Praktyki enologiczne w zakresie mieszania win i moszczy winogronowych*

Zmienia się brzmienie punktu dotyczącego praktyk enologicznych w zakresie mieszania win i moszczy winogronowych, w tym z produktami pochodzącymi spoza obszaru (maksymalnie do 15 %), aby wykluczyć możliwość wykorzystania, nawet jedynie częściowego, win otrzymanych z odmian winorośli innych niż odmiany, które można uprawiać w prowincjach Trento, Bolzano i Belluno.

Uzasadnienie: zmiana ma na celu udzielenie podmiotom dokładniejszych informacji, chociaż nowe przepisy są bardziej restrykcyjne niż przepisy poprzedniej specyfikacji pod względem możliwości stosowania tradycyjnej praktyki dotyczącej mieszania. W szczególności zmiana ma na celu zapobieganie szkodliwemu wpływowi praktyki mieszania z wykorzystaniem odmian winorośli innych niż odmiany, które można uprawiać na obszarze, na charakterystykę i typowe właściwości przedmiotowych win.

Niniejsza zmiana dotyczy art. 5 specyfikacji produktu i pkt 2 ppkt 2.5.1 jednolitego dokumentu „Szczególne praktyki enologiczne".

JEDNOLITY DOKUMENT

1. **Nazwa, która ma być zarejestrowana**

Vigneti delle Dolomiti

Weinberg Dolomiten

2. **Rodzaj oznaczenia geograficznego**

ChOG – chronione oznaczenie geograficzne

3. **Kategorie produktów sektora wina**

1. Wino

4. Wino musujące

5. Gatunkowe wino musujące

6. Aromatyczne gatunkowe wino musujące

8. Wino półmusujące

15. Wino z suszonych winogron

16. Wino z przejrzałych winogron

4. **Opis wina lub win**

Vigneti delle Dolomiti Bianco należące do kategorii „wino" i „wino półmusujące", ze wskazaniem jednej odmiany lub dwóch odmian winorośli lub bez wskazania tych odmian

Powyższe wina białe różnych rodzajów mogą mieć barwę od słomkowożółtej do złotożółtej, niekiedy o odcieniu bladozielonym lub miedzianym – jak w przypadku Pinot Grigio.

Aromat win jest subtelny, z nutami owocowymi, które zazwyczaj odzwierciedlają główną odmianę winorośli wykorzystaną do produkcji wina, ale również typową „osobowość" produktów górskich.

Wina te mają harmonijny, złożony i bogaty smak od wytrawnego po słodki, który jest także właściwie wyważony pod względem zawartości alkoholu i kwasowości.

Dzięki zawartości dwutlenku węgla półmusujące wino białe jest świeższe i bardziej wyraziste.

Dopuszczone do obrotu wina białe, w odniesieniu do których wskazano nazwę jednej lub nazwy dwóch odmian winorośli, poza cechami opisanymi powyżej posiadają również właściwości organoleptyczne odpowiedniej odmiany lub odpowiednich odmian winorośli, które wykorzystano do produkcji wina.

Minimalna całkowita objętościowa zawartość alkoholu: 10 %.

Minimalna zawartość ekstraktu bezcukrowego: 14,0 g/l.

Ogólne analityczne cechy charakterystyczne	
Maksymalna całkowita zawartość alkoholu (w % objętości)	
Minimalna rzeczywista zawartość alkoholu (w % objętości)	
Minimalna kwasowość ogólna	3,5 grama na litr, wyrażona jako kwas winowy
Maksymalna kwasowość lotna (w miliekwiwalentach na litr)	
Maksymalna całkowita zawartość dwutlenku siarki (w miligramach na litr)	

Wszelkie parametry analityczne nieprzedstawione w poniższej tabeli są zgodne z przedziałami określonymi w przepisach krajowych i unijnych.

Vigneti delle Dolomiti Rosato należące do kategorii „wino" i „wino półmusujące", ze wskazaniem jednej odmiany lub dwóch odmian winorośli lub bez wskazania tych odmian

Powyższe wina różowe należą do grupy produktów „gotowych do spożycia" produkowanych głównie z odmian winorośli, takich jak Schiava, Merlot i Teroldego.

Wina te charakteryzują się różową barwą o zróżnicowanej intensywności, która zależy od procesu produkcji wina, a czasem od długości kontaktu ze skórkami.

Aromat jest szlachetny i delikatny, z przyjemnymi nutami owocowymi.

Wina te mają świeży i harmonijny smak o zrównoważonej kwasowości, od wytrawnego po słodki.

Dzięki zawartości dwutlenku węgla wino półmusujące jest świeższe i bardziej wyraziste.

Dopuszczone do obrotu wina różowe, w odniesieniu do których wskazano nazwę jednej lub nazwy dwóch odmian winorośli, poza cechami opisanymi powyżej posiadają również właściwości organoleptyczne odpowiedniej odmiany lub odpowiednich odmian winorośli, które wykorzystano do produkcji wina.

Minimalna całkowita objętościowa zawartość alkoholu: 10 %.

Minimalna zawartość ekstraktu bezcukrowego: 15,0 g/l.

Ogólne analityczne cechy charakterystyczne	
Maksymalna całkowita zawartość alkoholu (w % objętości)	
Minimalna rzeczywista zawartość alkoholu (w % objętości)	
Minimalna kwasowość ogólna	3,5 grama na litr, wyrażona jako kwas winowy
Maksymalna kwasowość lotna (w miliekwiwalentach na litr)	
Maksymalna całkowita zawartość dwutlenku siarki (w miligramach na litr)	

Wszelkie parametry analityczne nieprzedstawione w poniższej tabeli są zgodne z przedziałami określonymi w przepisach krajowych i unijnych.

Vigneti delle Dolomiti Rosso należące do kategorii „wino" i „wino półmusujące", ze wskazaniem jednej odmiany lub dwóch odmian winorośli lub bez wskazania tych odmian

Wina te charakteryzują się rubinowoczerwoną barwą o zróżnicowanej intensywności, niekiedy z pomarańczowymi refleksami w przypadku win dojrzałych. Ich aromat jest winny, czasem eteryczny lub owocowy; w zależności od odmiany winorośli wykorzystanej do produkcji tych win ich aromat może być owocowy o zróżnicowanej intensywności i bogaty w przypadku wina dojrzałego.

Smak jest harmonijny, pełny, czasem gorzkawy i ostry, od wytrawnego po słodki.

Wino czerwone „Novello" charakteryzuje się aromatami i smakami związanymi ze szczególną techniką maceracji węglowej stosowanej do wytwarzania wina z winogron, która wzmacnia profil winny wina i nuty typowe dla odmiany winorośli.

Dzięki zawartości dwutlenku węgla wino półmusujące jest bardziej wyraziste.

Dopuszczone do obrotu wina czerwone, w odniesieniu do których wskazano nazwę jednej lub nazwy dwóch odmian winorośli, poza cechami opisanymi powyżej posiadają również właściwości organoleptyczne odpowiedniej odmiany lub odpowiednich odmian winorośli, które wykorzystano do produkcji wina.

Minimalna całkowita objętościowa zawartość alkoholu:

— 11 % w przypadku rodzaju „Vino Novello",

— 10 % w przypadku innych rodzajów.

Minimalna zawartość ekstraktu bezcukrowego: 18,0 g/l.

Ogólne analityczne cechy charakterystyczne	
Maksymalna całkowita zawartość alkoholu (w % objętości)	
Minimalna rzeczywista zawartość alkoholu (w % objętości)	
Minimalna kwasowość ogólna	3,5 grama na litr, wyrażona jako kwas winowy
Maksymalna kwasowość lotna (w miliekwiwalentach na litr)	
Maksymalna całkowita zawartość dwutlenku siarki (w miligramach na litr)	

Wszelkie parametry analityczne nieprzedstawione w poniższej tabeli są zgodne z przedziałami określonymi w przepisach krajowych i unijnych.

Vigneti delle Dolomiti Bianco należące do kategorii 15 i 16, w tym wina opatrzone określeniem tradycyjnym „Passito" lub „Vino Passito", bez wskazania odmiany winorośli

Wina te wyróżniają się wyjątkowym charakterem. Mogą mieć barwę od złotożółtej do bursztynowej.

Ich aromat jest delikatny, szlachetny i charakterystyczny, z nutami suszonych winogron, niekiedy korzenny.

Mają pełny i harmonijny smak wina z suszonych winogron, niekiedy z wyczuwalną nutą alkoholu; od wytrawnego po słodki.

Minimalna całkowita objętościowa zawartość alkoholu: 16 %.

Minimalna rzeczywista objętościowa zawartość alkoholu: 9,0 % (wino z suszonych winogron) i 12,0 % (wino z przejrzałych winogron).

Minimalna zawartość ekstraktu bezcukrowego: 14,0 g/l.

Ogólne analityczne cechy charakterystyczne	
Maksymalna całkowita zawartość alkoholu (w % objętości)	
Minimalna rzeczywista zawartość alkoholu (w % objętości)	
Minimalna kwasowość ogólna	3,5 grama na litr, wyrażona jako kwas winowy
Maksymalna kwasowość lotna (w miliekwiwalentach na litr)	
Maksymalna całkowita zawartość dwutlenku siarki (w miligramach na litr)	

Wszelkie parametry analityczne nieprzedstawione w poniższej tabeli są zgodne z przedziałami określonymi w przepisach krajowych i unijnych.

Vigneti delle Dolomiti Rosato należące do kategorii 15 i 16, w tym wina opatrzone określeniem tradycyjnym „Passito" lub „Vino Passito", bez wskazania odmiany winorośli

Wina te wyróżniają się wyjątkowym charakterem. Charakteryzują się różową barwą o różnej intensywności, niekiedy z pomarańczowymi refleksami.

Ich aromat jest delikatny, szlachetny i charakterystyczny, z nutami suszonych winogron, niekiedy korzenny.

Mają pełny i harmonijny smak wina z suszonych winogron, niekiedy z wyczuwalną nutą alkoholu; od wytrawnego po słodki.

Minimalna całkowita objętościowa zawartość alkoholu: 16 %.

Minimalna rzeczywista objętościowa zawartość alkoholu: 9,0 % (wino z suszonych winogron) i 12,0 % (wino z przejrzałych winogron).

Minimalna zawartość ekstraktu bezcukrowego: 15,0 g/l.

Ogólne analityczne cechy charakterystyczne	
Maksymalna całkowita zawartość alkoholu (w % objętości)	
Minimalna rzeczywista zawartość alkoholu (w % objętości)	
Minimalna kwasowość ogólna	3,5 grama na litr, wyrażona jako kwas winowy
Maksymalna kwasowość lotna (w miliekwiwalentach na litr)	
Maksymalna całkowita zawartość dwutlenku siarki (w miligramach na litr)	

Wszelkie parametry analityczne nieprzedstawione w poniższej tabeli są zgodne z przedziałami określonymi w przepisach krajowych i unijnych.

Vigneti delle Dolomiti Rosso należące do kategorii 15 i 16, w tym wina opatrzone określeniem tradycyjnym „Passito" lub „Vino Passito", bez wskazania odmiany winorośli

Wina te wyróżniają się wyjątkowym charakterem. Charakteryzują się ciemnoczerwoną barwą przypominająca barwę granatu, która przybiera niekiedy pomarańczowy odcień.

Ich aromat jest delikatny, szlachetny i charakterystyczny, z nutami suszonych winogron, niekiedy korzenny.

Mają pełny i harmonijny smak wina z suszonych winogron, niekiedy z wyczuwalną nutą alkoholu; od wytrawnego po słodki.

Minimalna całkowita objętościowa zawartość alkoholu: 16 %.

Minimalna rzeczywista objętościowa zawartość alkoholu: 9,0 % (wino z suszonych winogron) i 12,0 % (wino z przejrzałych winogron).

Minimalna zawartość ekstraktu bezcukrowego: 18,0 g/l.

Ogólne analityczne cechy charakterystyczne	
Maksymalna całkowita zawartość alkoholu (w % objętości)	
Minimalna rzeczywista zawartość alkoholu (w % objętości)	
Minimalna kwasowość ogólna	3,5 grama na litr, wyrażona jako kwas winowy
Maksymalna kwasowość lotna (w miliekwiwalentach na litr)	
Maksymalna całkowita zawartość dwutlenku siarki (w miligramach na litr)	

Wszelkie parametry analityczne nieprzedstawione w poniższej tabeli są zgodne z przedziałami określonymi w przepisach krajowych i unijnych.

Vigneti delle Dolomiti Bianco należące do kategorii 4 –wino musujące, 5 – gatunkowe wino musujące i 6 – aromatyczne gatunkowe wino musujące, ze wskazaniem jednej odmiany lub dwóch odmian winorośli lub bez wskazania tych odmian

Wino musujące charakteryzuje się dynamiczną i utrzymującą się pianą oraz barwą od słomkowożółtej do złotożółtej z bladozielonymi refleksami. Wyróżnia się dzięki wyjątkowym cechom takim jak subtelność i wykwintność. Aromat wina jest charakterystyczny, szlachetny i delikatny z nutą drożdży; aromatyczne gatunkowe wino musujące charakteryzuje się typowymi aromatami odmiany winorośli Moscato Giallo. Jego smak jest szlachetny, wyrazisty i typowy dla odmiany winorośli; pod względem zawartości cukru smak może być wytrawny do słodkiego, co odpowiada określeniom od „brut nature" do „dolce". Dopuszczone do obrotu musujące i gatunkowe musujące wina białe, w odniesieniu do których wskazano nazwę jednej lub nazwy dwóch odmian winorośli, poza cechami opisanymi powyżej posiadają również właściwości organoleptyczne odpowiedniej odmiany lub odpowiednich odmian winorośli, które wykorzystano do produkcji wina. Aromatyczne gatunkowe wino musujące, z określeniem odmiany winorośli lub bez takiego określenia, musi posiadać organoleptyczne cechy charakterystyczne odmiany winorośli Moscato Giallo, z której musi być w całości uzyskane. Minimalna całkowita objętościowa zawartość alkoholu: 11,0 %.

Minimalna rzeczywista objętościowa zawartość alkoholu: 10,5 % (wino musujące i jakościowe wino musujące) i 6,0 % (aromatyczne gatunkowe wino musujące).

Minimalna kwasowość ogólna: 4,5 g/l, wyrażona jako kwas winowy (wino musujące i gatunkowe wino musujące); 5,0 g/l, wyrażona jako kwas winowy (aromatyczne gatunkowe wino musujące).

Minimalna zawartość ekstraktu bezcukrowego: 14,0 g/l.

Ogólne analityczne cechy charakterystyczne	
Maksymalna całkowita zawartość alkoholu (w % objętości)	
Minimalna rzeczywista zawartość alkoholu (w % objętości)	
Minimalna kwasowość ogólna	4,5 grama na litr, wyrażona jako kwas winowy
Maksymalna kwasowość lotna (w miliekwiwalentach na litr)	
Maksymalna całkowita zawartość dwutlenku siarki (w miligramach na litr)	

Wszelkie parametry analityczne nieprzedstawione w poniższej tabeli są zgodne z przedziałami określonymi w przepisach krajowych i unijnych.

Vigneti delle Dolomiti Rosato należące do kategorii 4 – wino musujące i 5 – gatunkowe wino musujące, ze wskazaniem jednej odmiany lub dwóch odmian winorośli lub bez wskazania tych odmian

Wino musujące charakteryzuje się dynamiczną i utrzymującą się pianą oraz różową barwą o różnej intensywności. Wyróżnia się dzięki wyjątkowym cechom takim jak subtelność i wykwintność.

Aromat wina jest charakterystyczny, szlachetny i delikatny z nutą drożdży.

Jego smak jest szlachetny, wyrazisty i typowy dla odmiany winorośli; pod względem zawartości cukru smak może być wytrawny do słodkiego, co odpowiada określeniom od „brut nature" do „dolce".

Dopuszczone do obrotu musujące i gatunkowe musujące wina różowe, w odniesieniu do których wskazano nazwę jednej lub nazwy dwóch odmian winorośli, poza cechami opisanymi powyżej posiadają również właściwości organoleptyczne odpowiedniej odmiany lub odpowiednich odmian winorośli, które wykorzystano do produkcji wina.

Minimalna całkowita objętościowa zawartość alkoholu: 11 %.

Minimalna zawartość ekstraktu bezcukrowego: 14,0 g/l.

Ogólne analityczne cechy charakterystyczne	
Maksymalna całkowita zawartość alkoholu (w % objętości)	
Minimalna rzeczywista zawartość alkoholu (w % objętości)	10,5
Minimalna kwasowość ogólna	4,5 grama na litr, wyrażona jako kwas winowy
Maksymalna kwasowość lotna (w miliekwiwalentach na litr)	
Maksymalna całkowita zawartość dwutlenku siarki (w miligramach na litr)	

Wszelkie parametry analityczne nieprzedstawione w poniższej tabeli są zgodne z przedziałami określonymi w przepisach krajowych i unijnych.

5. **Praktyki winiarskie**

a) *Podstawowe praktyki enologiczne*

Praktyki enologiczne w zakresie mieszania moszczy winogronowych i win

Odpowiednie ograniczenia dotyczące praktyk enologicznych

W specyfikacji produktu dopuszczono mieszanie moszczy i win do 15 %, zgodnie z odpowiednimi przepisami Unii Europejskiej, z moszczami winogronowymi i winami, w tym z pochodzącymi z innych włoskich obszarów uprawy winorośli, o ile zostały one uzyskane z niearomatycznych odmian winorośli zaklasyfikowanych jako „nadające się do uprawy" lub „pod obserwacją" w prowincjach Belluno, Bolzano i Trento.

Praktyki enologiczne dotyczące przetwarzania w wino musujące przy użyciu metody fermentacji wtórnej w autoklawach

Odpowiednie ograniczenia dotyczące praktyk enologicznych

Przetwarzanie w wino musujące jest dozwolone wyłącznie przy użyciu metody fermentacji wtórnej w dużych zbiornikach (autoklawach).

b) *Maksymalne zbiory*

Rodzaje Vigneti delle Dolomiti Bianco, Rosato i Rosso bez wskazania odmiany winorośli

23 000 kg winogron z hektara

Vigneti delle Dolomiti otrzymane z odmiany winorośli Moscato Rosa

12 000 kg winogron z hektara

Rodzaje Vigneti delle Dolomiti ze wskazaniem innych dozwolonych odmian winorośli

19 500 kg winogron z hektara

6. **Wyznaczony obszar geograficzny**

Obszar produkcji winogron wykorzystywanych do produkcji win „Vigneti delle Dolomiti" obejmuje całe terytorium prowincji autonomicznych Trento i Bolzano oraz prowincji Belluno w regionie Wenecja Euganejska, które to prowincje wchodzą w skład unijnego obszaru uprawy winorośli C I (B).

7. **Główne odmiany winorośli do produkcji wina**

Cabernet Franc N. – Cabernet

Cabernet Sauvignon N. – Cabernet

Carmenère N. – Cabernet

Carmenère N. – Cabernet Italiano

Carmenère N. – Cabernet Nostrano

Casetta N.

Chardonnay B.

Franconia N.

Goldtraminer B.

Gosen N.

Groppello di Revò N. – Groppello

Kerner B.

Lagarino B.

Lambrusco a Foglia Frastagliata N. – Enantio N.

Lambrusco a Foglia Frastagliata N. – Lambrusco

Manzoni Bianco B. – Incrocio Manzoni 6.0.13 B.

Maor B.

Merlot N.

Moscato Giallo B. – Goldmuskateller

Moscato Giallo B. – Moscato

Moscato Giallo B. – Moscatellone

Moscato Rosa Rs. – Moscato delle Rose

Moscato Rosa Rs. – Rosen Muskateller

Müller Thurgau B. – Riesling x Sylvaner

Nosiola B.

Paolina B.

Pavana N.

Petit Verdot N

Pinot Bianco B. – Pinot

Pinot Bianco B. – Pinot Blanc

Pinot Bianco B. – Weissburgunder

Pinot Bianco B. – Weiß Burgunder

Pinot Bianco B. – Weißburgunder

Pinot Grigio – Grauburgunder

Pinot Grigio – Grauer Burgunder

Pinot Grigio – Pinot

Pinot Grigio – Pinot Gris

Pinot Grigio – Ruländer

Pinot Nero N. – Blauer Spätburgunder

Pinot Nero N. – Pinot

Pinot Nero N. – Pinot Noir

Pinot Nero N. – Spätburgunder

Pinot Nero N. – Blauburgunder

Rebo N.

Rossara N.

Saint Laurent N.

Sauvignon B. – Sauvignon Blanc

Schiava Gentile N. – Kleinvernatsch

Schiava Gentile N. – Mittervernatsch

Schiava Gentile N. – Schiava

Schiava Gentile N. – Vernatsch

Schiava N.

Schiava Grigia N. – Grauvernatsch

Schiava Grigia N. – Schiava

Schiava Grigia N. – Vernatsch

Schiava Grossa N. – Edelvernatsch Gr

Schiava Grossa N. – Großvernatsch

Schiava Grossa N. – Schiava

Schiava Grossa N. – Vernatsch

Sennen N.

Sylvaner Verde B. – Grüner Sylvaner

Sylvaner Verde B. – Silvaner

Sylvaner Verde B. – Sylvaner

Syrah N. – Shiraz

Teroldego N.

Verdealbara B.

Bronner B.

Helios B.

Johanniter B.

Solaris B.

Turca N.

Turca N. – Serbina N.

Lagrein N.

Marzemino N. – Berzamino

Marzemino N. – Berzemino

Meunier N.

Negrara N.

Riesling Italico B. – Riesling

Riesling Italico B. – Welschriesling

Riesling Renano B. – Rheinrieseling

Riesling Renano B. – Riesling

Traminer Aromatico Rs. – Gewürztraminer

Trebbiano Toscano B. – Procanico

Trebbiano Toscano B. – Trebbiano

Trebbiano Toscano B. – Ugni Blanc

Veltliner B. – Gruner Veltliner

Moscato Giallo B. – Moscatello

Moscato Giallo B. – Muscat

Moscato Giallo B. – Muskateller

Malvasia Nera Lunga N. – Malvasia

Malvasia N. – Malvasier

Malvasia N. – Roter Malvasier

Petit Manseng B.

Portoghese N. – Blauer Portugieser

Portoghese N. – Portugieser

Tannat N.

Tempranillo N.

Viogner B.

Zweigelt N.

Diolinoir N.

Barbera N.

Bianchetta Trevigiana B. – Bianchetta

Malvasia Istriana B. – Malvasia

Marzemina Grossa N. – Marzemina Bastarda

Marzemina Bianca B. – Marzemina

Moscato Bianco B. – Gelber Muskateller

Moscato Bianco B. – Moscatello

Moscato Bianco B. – Moscatello

Moscato Bianco B. – Moscatellone

Moscato Bianco B. – Moscato

Moscato Bianco B. – Muscat

Moscato Bianco B. – Muskateller

Glera B. – Serprino

Glera Lunga B. – Glera

Glera Lunga B. – Serprino

Tocai Friulano B. – Tai

Trevisana Nera N.

8. **Opis związku lub związków**

Vigneti delle Dolomiti, wszystkie kategorie (1, 4, 5, 6, 8, 15 i 16)

Czynniki naturalne istotne z punktu widzenia związku

Obszar obejmuje region Trydent-Górna Adyga oraz prowincję Belluno w Wenecji Euganejskiej i jest położony w Dolomitach, wyjątkowym łańcuchu górskim wpisanym na listę światowego dziedzictwa Unesco. Obszar ten jest głównie górzysty lub pagórkowaty i zróżnicowany pod względem geologicznym, ponieważ znajdują się na nim góry o różnym pochodzeniu geologicznym, z których największy obszar zajmują Dolomity.

Klimat jest przejściowy, między półkontynentalnym a alpejskim; najniższe temperatury występują w miesiącach zimowych, a najwyższe w lipcu i sierpniu. Średnie opady wynoszą 1 000 mm/rok, a rozkład opadów jest typowo śródziemnomorski, ponieważ największe opady deszczu występują wiosną i jesienią. Odpowiednia ilość opadów i doskonała pojemność wodna związana w znacznym stopniu z topnieniem śniegu w masywie górskim sprawiają, że gleby zawierają wystarczającą ilość wody. Szczególne położenie geograficzne Dolomitów – w połączeniu z klimatem przejściowym między śródziemnomorskim a alpejskim – tworzy wyjątkowe środowisko na obszarze produkcji winorośli objętych IGT „Vigneti delle Dolomiti" i wyróżnia wina produkowane na tym obszarze.

Jeżeli chodzi o gleby, składają się one głównie z gruzu wapiennego o wysokiej kamienistości, co zapewnia dobre odwadnianie i dobrą aerację. Gleby te występują na ogół na gruzie wapiennym na położonych na średniej wysokości oraz najwyżej położonych obszarach stożków napływowych. Gleby dolnych części zboczy charakteryzują się niższą kamienistością. Na niektórych obszarach nizinnych występują warstwy nagromadzonego koluwium i gleby na utworach morenowych lub żwirach fluwialnych. Występują również gleby o innym pochodzeniu geologicznym, tak jak w dolinach Valle di Cembra (porfirowa), Val d'Isarco (metamorficzno-krystaliczna) i w środkowej części doliny Vallagarina (bazaltowa).

Czynniki historyczne i ludzkie istotne z punktu widzenia związku

Winorośle i wina od zawsze stanowią część dziedzictwa kulturowego obszaru, o czym świadczą liczne odkrycia archeologiczne i udokumentowane dowody historyczne z okresu od epoki brązu do czasów współczesnych. Przez kilka wieków cały obszar był również integralną częścią imperium austro-węgierskiego, a niektóre z cech administracyjnych i kulturowych tego imperium zostały wyraźnie zachowane do dziś. Przez tysiąc lat, w trakcie których uprawa winorośli szła w parze z historią ludzkości, powstały między nimi nierozerwalne związki, które znajdują odzwierciedlenie nie tylko w lokalnej kulturze i tradycyjnym rolnictwie oraz praktykach produkcji wina, ale również w szerszych i bardziej pośrednich obszarach kultury, takich jak sztuka i gastronomia. Założenie w 1874 r. Instytutu Rolniczego San Michele all'Adige miało decydujący i trwały wpływ na uprawę winorośli i produkcję wina oraz kulturę wina w ujęciu ogólnym na wyznaczonym obszarze dzięki zapewnieniu wyjątkowego źródła nauki, wiedzy i edukacji w sektorze. Nowoczesna uprawa winorośli zawdzięcza bowiem wiele działaniom w zakresie szkolenia i rozpowszechniania nowych technik uprawy winorośli i technik enologicznych prowadzonym przez ten Instytut wraz ze szkołą Conegliano. Kluczowy wkład wnieśli również producenci wina z obszaru, którzy wprowadzili procesy zarządzania winnicami i metody łączące zrównoważenie środowiskowe i stabilność gospodarczą z innowacyjnymi technologiami produkcji wina.

Vigneti delle Dolomiti, kategoria: wino

Informacje dotyczące szczególnej jakości produktów związanej z pochodzeniem geograficznym oraz ze związkiem przyczynowym z czynnikami naturalnymi i ludzkimi występującymi na obszarze geograficznym.

Wina białe różnych rodzajów mogą mieć barwę od słomkowożółtej do złotożółtej, niekiedy o odcieniu bladozielonym lub miedzianym – jak w przypadku Pinot Grigio. Szlachetny aromat win jest subtelny, z nutami owocowymi, które zazwyczaj odzwierciedlają główną odmianę winorośli wykorzystaną do produkcji wina, w szczególności w przypadku aromatycznych lub półaromatycznych odmian – takich jak Muller Thurgau i Sauvignon. Wina te mają harmonijny, złożony, świeży i bogaty smak od wytrawnego po słodki.

Wina różowe, w szczególności uzyskiwane z odmian Schiava, Merlot i Teroldego, charakteryzują się różową barwą o różnej intensywności wynikającej z procesu produkcji wina. Wina te mają świeży i harmonijny smak, od wytrawnego po słodki, o zrównoważonej kwasowości.

Wina czerwone charakteryzują się rubinowoczerwoną barwą o zróżnicowanej intensywności, niekiedy z pomarańczowymi refleksami w przypadku win dojrzałych. Ich aromat jest winny, czasem eteryczny lub owocowy; w zależności od odmiany winorośli wykorzystanej do produkcji tych win ich aromat może być owocowy o zróżnicowanej intensywności i bogaty w przypadku wina dojrzałego. Smak jest harmonijny i złożony, od wytrawnego po słodki.

Wino czerwone „Novello" charakteryzuje się aromatami i smakami związanymi ze szczególną techniką maceracji węglowej stosowanej do wytwarzania wina z winogron, która wzmacnia profil winny wina i nuty typowe dla odmiany winorośli.

Uprawa wielu odmian winorośli umożliwia optymalne wykorzystanie różnych rodzajów gruntu. Winnice położone są zwykle na obszarach o najkorzystniejszym nasłonecznieniu. Na obszarach pagórkowatych uprawiane są głównie odmiany winorośli przeznaczone na wina białe, natomiast z odmian winorośli przeznaczonych na wina czerwone, uprawianych na głębszych glebach doliny, można produkować wina o pełnym, taninowym i bogatym smaku, o dobrze wyczuwalnych nutach dojrzałych owoców.

Wahania temperatur między dniem a nocą, które są typowe dla tego obszaru, powodują znaczne nagromadzenie, zwłaszcza w winogronach białych, prekursorów aromatycznych, które nadają winom ich szczególne właściwości organoleptyczne. Zróżnicowane położenie terenów i zróżnicowane wysokości zapewniają zatem szerokie spektrum różnych warunków, dzięki czemu możliwe jest określenie najodpowiedniejszego położenia dla poszczególnych odmian winorośli.

Właściwości i cechy win objętych IGT „Vigneti delle Dolomiti" wynikają również z czynników ludzkich, w szczególności profesjonalizmu producentów wina. Obszar gruntów gospodarstw przeznaczony pod uprawę winorośli jest niewielki, ponieważ wynosi około 1,3 hektara. Topografia przekłada się również na większą liczbę godzin roboczych (ponad 600) potrzebnych do uprawy 1 hektara winnicy. Większość tego czasu poświęca się na działania mające na celu zoptymalizowanie wzrostu roślin i dojrzewania winogron, stymulację naturalnej odporności na patogeny i ograniczenie stosowania środków ochrony roślin. W tym zakresie należy zauważyć, że uprawa na niemal całym obszarze przeznaczonym pod uprawę winorośli prowadzona jest zgodnie z zasadami integrowanej i coraz bardziej ekologicznej ochrony roślin. Winogrona zbierane są wyłącznie ręcznie.

Wzajemne oddziaływanie czynników naturalnych (klimat, warunki glebowe i topografia), doświadczenie zdobyte przez lokalne podmioty oraz nowoczesne techniki uprawy i produkcji wina umożliwiają produkcję win gatunkowych, których właściwości i renoma są związane zarówno z obszarem produkcji, jak i z odmianami winorośli, z których są produkowane.

Vigneti delle Dolomiti, kategorie 4 – wino musujące, 5 – gatunkowe wino musujące, 6 – aromatyczne gatunkowe wino musujące, 8 – wino półmusujące

Informacje dotyczące szczególnej jakości produktów związanej z pochodzeniem geograficznym oraz ze związkiem przyczynowym z czynnikami naturalnymi i ludzkimi występującymi na obszarze geograficznym.

Szczycące się wielowiekową tradycją wino musujące uznawane jest za perełkę lokalnego winiarstwa. Dzięki szczególnej dbałości na etapie uprawy i zbierania winogron oraz ich przetwarzania w wino bazowe, a także na późniejszym etapie fermentacji wtórnej, wino musujące wyróżnia się wyjątkową subtelnością i wykwintnością.

Na jakość win musujących wpływa dostępność surowców pochodzących z górskich obszarów uprawy winorośli, na których winogrona i wina posiadają cechy jakości, które są idealne do produkcji tego rodzaju wina. Cechy te polegają w szczególności na tym, że winogrona charakteryzują się odpowiednią równowagą między zawartością cukru a kwasowością, czemu sprzyjają wahania temperatury między dniem a nocą, które stają się stopniowo bardziej zauważalne wraz ze wzrostem wysokości, na której położone są winnice.

Ponadto charakterystyka produktu zależy od ograniczonej liczby odmian winorośli, które można wykorzystywać do produkcji win musujących.

Jeżeli chodzi o „aromatyczne gatunkowe wino musujące", związek przyczynowy wynika również z wyboru odmiany winorośli, tj. rodzimej odmiany „Moscato Giallo" uprawianej na tym obszarze, której szlachetne aromaty wzmacniane są w trakcie niezbyt intensywnego procesu dojrzewania, któremu sprzyja klimat subalpejski.

Wino musujące charakteryzuje się dynamiczną i utrzymującą się pianą oraz barwą od słomkowożółtej do złotożółtej z bladozielonymi refleksami. Ma ono charakterystyczny i szlachetny aromat z nutą drożdży. Jego smak jest szlachetny, wyrazisty i typowy dla odmiany winorośli.

Różowe wino musujące, otrzymywane głównie z odmiany winorośli Pinot Nero, charakteryzuje się dynamiczną i utrzymującą się pianą oraz różową barwą o różnej intensywności. Ma ono charakterystyczny i szlachetny aromat z nutą drożdży. Jego smak jest szlachetny, wyrazisty i charakterystyczny.

Pod względem zawartości cukru wino musujące – zarówno białe, jak i różowe – może mieć smak od wytrawnego do słodkiego, co odpowiada określeniom od „brut nature" do „dolce".

Wino półmusujące – zarówno białe, różowe, jak i czerwone – wyróżnia się świeżością i wyrazistością, co związane jest z umiarkowanym uwalnianiem dwutlenku węgla.

Ponadto poziom specjalizacji, jaki niektóre gospodarstwa osiągnęły w produkcji win półmusujących, umożliwił udoskonalenie technik produkcji wina i aspektów technologicznych dotyczących fermentacji wtórnej przeprowadzanej w dużych zbiornikach (autoklawach), co przyczynia się do podniesienia standardu jakości win półmusujących.

Specjalizacja procesu produkcji umożliwiła w rzeczywistości określenie rodzajów odmian, które są najodpowiedniejsze do przetwarzania w wino półmusujące, a także przeprowadzanie fermentacji wtórnej przy użyciu sprzętu najnowszej technologii; czynniki te przyczyniły się do podniesienia jakości produktu końcowego.

Zróżnicowanie środowisk pod względem gleby i klimatu umożliwia najlepsze wykorzystanie potencjału odmian odpowiednich do przetworzenia w wino musujące. Winnice położone są zwykle na obszarach o najkorzystniejszym nasłonecznieniu. Wahania temperatur między dniem a nocą, które są typowe dla tego obszaru, powodują znaczne nagromadzenie, zwłaszcza w winogronach białych, prekursorów aromatycznych, które nadają winom ich szczególne właściwości organoleptyczne. Zróżnicowane położenie terenów i zróżnicowane wysokości zapewniają zatem szerokie spektrum różnych warunków, dzięki czemu możliwe jest określenie najodpowiedniejszego położenia dla poszczególnych odmian winorośli.

Właściwości i cechy win objętych IGT „Vigneti delle Dolomiti" wynikają również z czynników ludzkich, w szczególności profesjonalizmu producentów wina. Obszar gruntów gospodarstw przeznaczony pod uprawę winorośli jest niewielki, ponieważ wynosi około 1,3 hektara. Topografia przekłada się również na większą liczbę godzin roboczych (ponad 600) potrzebnych do uprawy 1 hektara winnicy. Większość tego czasu poświęca się na działania mające na celu zoptymalizowanie wzrostu roślin i dojrzewania winogron, stymulację naturalnej odporności na patogeny i ograniczenie stosowania środków ochrony roślin. W tym zakresie należy zauważyć, że uprawa na niemal całym obszarze przeznaczonym pod uprawę winorośli prowadzona jest zgodnie z zasadami integrowanej i coraz bardziej ekologicznej ochrony roślin. Winogrona zbierane są wyłącznie ręcznie.

Wzajemne oddziaływanie czynników naturalnych (odmiana winorośli, klimat, gleba), doświadczenie zdobyte przez lokalne podmioty oraz nowoczesne techniki uprawy i produkcji wina umożliwiają produkcję win gatunkowych, których właściwości i renoma są związane zarówno z obszarem produkcji, jak i z odmianami winorośli, z których są produkowane.

Vigneti delle Dolomiti, kategorie 15 – wino z suszonych winogron i 16 – wino z przejrzałych winogron

Informacje dotyczące szczególnej jakości produktów związanej z pochodzeniem geograficznym oraz ze związkiem przyczynowym z czynnikami naturalnymi i ludzkimi występującymi na obszarze geograficznym. Barwa waha się od złotożółtej do bursztynowej w przypadku win białych oraz do różowej i ciemnoczerwonej, przypominającej barwę granatu – w zależności od wykorzystanej odmiany. Ich aromat jest delikatny i charakterystyczny z nutami suszonych winogron, niekiedy korzenny i przypominający miód oraz dojrzałe owoce. Mają one pełny i harmonijny smak wina z suszonych winogron, od wytrawnego po słodki, chociaż dominują rodzaje z wyższą zawartością cukru.

Chociaż wina „Passito" produkuje się w pewnym stopniu ze wszystkich odmian – zarówno odmian winorośli przeznaczonych na wino białe, jak i na wino czerwone – jednymi z najczęściej wykorzystywanych są aromatyczne (Moscato Giallo, Moscato Rosa, Traminer Aromatico) i półaromatyczne (Goldtraminer, Nosiola, Riesling Renano, Sauvignon itp.) odmiany winorośli.

Suszenie odbywa się na roślinie (wino z przejrzałych winogron) lub w strefach suszenia (wino z suszonych winogron). Długość okresu przejrzewania lub suszenia jest różna i zależy od intensywności właściwości, jakie producent wina pragnie nadać produktowi końcowemu za pomocą tej techniki.

Producent wybiera winogrona wykorzystywane do produkcji win „Passito" na podstawie szczególnych cech fizycznych i cech jakości kiści.

Kiście o luźnej strukturze, tj. z dużymi przerwami między winogronami, są szczególnie odpowiednie do suszenia i są selekcjonowane w winnicy podczas zbioru.

Suszeniu sprzyjają wyraźne różnice temperatur między dniem a nocą, które są szczególnie odczuwalne późnym latem i jesienią, oraz północne wiatry od Alp wiejące w tym regionie.

Ponadto łagodny wiatr „Òra del Garda", który wieje codziennie znad Lago di Garda, omiatając dużą część obszaru produkcji, w znacznym stopniu przyczynia się do tworzenia optymalnych warunków suszenia winogron, tj. niemal ciągłej naturalnej wentylacji przy zachowaniu poziomów wilgotności, które zapobiegają zbyt szybkiemu wysuszeniu winogron.

Chociaż wina „Passito" produkowane są co do zasady w niewielkich ilościach, produkują je niemal wszystkie rozlewnie, przy czym stanowią one często „sztandarowy" produkt przedsiębiorstwa.

Związek przyczynowy między obszarem geograficznym a właściwościami produktu wynika głównie z trzech czynników:

— dostępności (określonych powyżej) odmian winogron, które są szczególnie odpowiednie do poddania procesowi suszenia niezbędnemu do produkcji tego rodzaju wina,

— wahań temperatur i okresowych lokalnych bryz („Òra del Garda"), które sprzyjają zachowaniu winogron na etapie suszenia – zarówno na roślinie, jak i w strefach suszenia,

— sięgającej starożytności tradycji produkcji win „Passito", którą wciąż przeprowadza się przy zastosowaniu technik przekazywanych od wieków z pokolenia na pokolenie.

Zróżnicowanie środowisk pod względem gleby i klimatu umożliwia najlepsze wykorzystanie potencjału odmian winogron, które są najodpowiedniejsze do poddania procesowi suszenia. Winnice położone są zwykle na obszarach o najkorzystniejszym nasłonecznieniu. Wahania temperatur między dniem a nocą, które są typowe dla tego obszaru, powodują znaczne nagromadzenie, zwłaszcza w winogronach białych, prekursorów aromatycznych, które nadają winom ich szczególne właściwości organoleptyczne. Zróżnicowane położenie terenów i zróżnicowane wysokości zapewniają zatem szerokie spektrum różnych warunków, dzięki czemu możliwe jest określenie najodpowiedniejszego położenia dla poszczególnych odmian winorośli.

Właściwości i cechy win objętych IGT „Vigneti delle Dolomiti" wynikają również z czynników ludzkich, w szczególności profesjonalizmu producentów wina. Obszar gruntów gospodarstw przeznaczony pod uprawę winorośli jest niewielki, ponieważ wynosi około 1,3 hektara. Topografia przekłada się również na większą liczbę godzin roboczych (ponad 600) potrzebnych do uprawy 1 hektara winnicy. Większość tego czasu poświęca się na działania mające na celu zoptymalizowanie wzrostu roślin i dojrzewania winogron, stymulację naturalnej odporności na patogeny i ograniczenie stosowania środków ochrony roślin. W tym zakresie należy zauważyć, że uprawa na niemal całym obszarze przeznaczonym pod uprawę winorośli prowadzona jest zgodnie z zasadami integrowanej i coraz bardziej ekologicznej ochrony roślin. Winogrona zbierane są wyłącznie ręcznie.

Wzajemne oddziaływanie czynników naturalnych (odmiana winorośli, klimat, gleba), doświadczenie zdobyte przez lokalne podmioty oraz nowoczesne techniki uprawy i produkcji wina umożliwiają produkcję win gatunkowych, których właściwości i renoma są związane zarówno z obszarem produkcji, jak i z odmianami winorośli, z których są produkowane.

9. **Dodatkowe wymogi zasadnicze**

Odstępstwa dotyczące obszarów produkcji wina i przetwarzania go w wino półmusujące i musujące

Ramy prawne: określone w przepisach UE

Rodzaj wymogów dodatkowych: odstępstwo dotyczące produkcji na określonym obszarze geograficznym

Opis wymogu

Zgodnie z obowiązującymi przepisami UE produkcja wina i przetwarzanie go w wino półmusujące i musujące może się również odbywać w sąsiednich regionach Wenecji Euganejskiej i Lombardii, o ile zainteresowane gospodarstwa są w stanie udowodnić istnienie nieprzerwanej tradycji produkcji win objętych ChOG „Vigneti delle Dolomiti" w ciągu ostatnich pięciu lat winiarskich.

Możliwość przetwarzania wina w wino musujące i półmusujące w regionach sąsiednich jest uzasadniona faktem, że w regionach tych możliwe jest przeprowadzanie normalnych procesów produkcji wina, oraz spójna z tym faktem. Procesów tych nie uznaje się za etapy następujące po produkcji wina, ale za integralną część produkcji wina, i jako takie można przeprowadzać je wyłącznie na wyznaczonym obszarze produkcji wina.

Odstępstwo to jest uzasadnione zakorzenioną tradycją i umożliwia zainteresowanym producentom korzystanie również z usług zakładów przetwórczych znajdujących się we wspomnianych powyżej jednostkach administracyjnych graniczących z obszarem produkcji.

Wskazanie nazwy odmiany winorośli na etykiecie

Ramy prawne: określone w przepisach UE

Rodzaj wymogów dodatkowych: dodatkowe wymogi dotyczące etykietowania

Opis wymogu

Etykiety win należących do kategorii „wino" i „wino półmusujące" objętych ChOG „Vigneti delle Dolomiti" mogą zawierać nazwę jednej odmiany lub nazwy dwóch odmian winorośli, z których wyprodukowano wino.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami UE stosowanie nazwy odmiany lub nazw odmian winorośli na etykiecie produktu i przy jego prezentacji jest jednak zakazane w następujących przypadkach:

a) w przypadku kategorii wina „wino z suszonych winogron" i „wino z przejrzałych winogron", w tym wina opisanego jako „Vino Passito" lub „Passito";

b) w przypadku kategorii „wino" i „wino półmusujące", z ograniczeniem do następujących odmian: – w przypadku win z prowincji Bolzano: Lagrein, Riesling Italico, Riesling Renano, Traminer Aromatico, Veltliner; – w przypadku win z prowincji Trento: Lagrein, Marzemino, Meunier, Negrara, Riesling Italico, Riesling Renano, Traminer Aromatico, Trebbiano Toscano, Veltliner.

Ponadto w przypadku kategorii „wino musujące” i „gatunkowe wino musujące” na etykiecie można umieścić odniesienie do jednej odmiany lub dwóch odmian, z ograniczeniem do następujących odmian: Chardonnay, Pinot Bianco, Pinot Grigio, Pinot Nero i Müller Thurgau; w przypadku kategorii „aromatyczne gatunkowe wino musujące” na etykiecie można umieścić wyłącznie nazwę odmiany Moscato Giallo.

Link do specyfikacji produktu

https://www.politicheagricole.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/12936

Zawiadomienie Komisji w sprawie bieżących stóp procentowych od zwracanej pomocy państwa oraz stóp referencyjnych/dyskontowych obowiązujących od dnia 1 lipca 2019 r.

(Opublikowano zgodnie z art. 10 rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. (Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1))

(2019/C 197/03)

Stopy bazowe obliczono zgodnie z komunikatem Komisji w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz.U. C 14 z 19.1.2008, s. 6). W zależności od zastosowania stopy referencyjnej, nadal należy dodawać odpowiednie marże, tak jak określono w komunikacie. W przypadku stosowania stopy referencyjnej jako stopy dyskontowej oznacza to, że do stopy bazowej należy dodać marżę 100 punktów bazowych. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 271/2008 z dnia 30 stycznia 2008 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 794/2004 przewiduje, że o ile odrębna decyzja nie stanowi inaczej, także stopę od zwracanej pomocy oblicza się, dodając 100 punktów bazowych do stopy bazowej.

Zmienione stopy zaznaczono pogrubioną czcionką.

Poprzednia tabela została opublikowana w Dz.U. C 158 z 10.5.2019, s. 12.

Od	Do	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK
1.7.2019	…	-0,11	-0,11	0,00	-0,11	1,98	-0,11	**0,00**	-0,11	-0,11	-0,11	-0,11	-0,11	0,28	**0,48**	-0,11	-0,11	-0,11	-0,11	-0,11	-0,11	-0,11	1,87	-0,11	3,56	**0,07**	-0,11	-0,11	1,09
1.6.2019	30.6.2019	-0,11	-0,11	0,00	-0,11	1,98	-0,11	**0,02**	-0,11	-0,11	-0,11	-0,11	-0,11	0,28	0,56	-0,11	-0,11	-0,11	-0,11	-0,11	-0,11	-0,11	1,87	-0,11	3,56	**0,05**	-0,11	-0,11	1,09
1.5.2019	31.5.2019	**-0,11**	**-0,11**	0,00	**-0,11**	1,98	**-0,11**	**0,03**	**-0,11**	**-0,11**	**-0,11**	**-0,11**	**-0,11**	0,28	0,56	**-0,11**	**-0,11**	**-0,11**	**-0,11**	**-0,11**	**-0,11**	**-0,11**	1,87	**-0,11**	3,56	**0,02**	**-0,11**	**-0,11**	1,09
1.4.2019	30.4.2019	-0,13	-0,13	0,00	-0,13	1,98	-0,13	**0,04**	-0,13	-0,13	-0,13	-0,13	-0,13	0,28	0,56	-0,13	-0,13	-0,13	-0,13	-0,13	-0,13	-0,13	1,87	-0,13	3,56	**-0,03**	-0,13	-0,13	1,09
1.3.2019	31.3.2019	**-0,13**	**-0,13**	0,00	**-0,13**	1,98	**-0,13**	0,03	**-0,13**	**-0,13**	**-0,13**	**-0,13**	**-0,13**	0,28	0,56	**-0,13**	**-0,13**	**-0,13**	**-0,13**	**-0,13**	**-0,13**	**-0,13**	1,87	**-0,13**	3,56	**-0,13**	**-0,13**	**-0,13**	1,09
1.2.2019	28.2.2019	-0,16	-0,16	0,00	-0,16	1,98	-0,16	**0,03**	-0,16	-0,16	-0,16	-0,16	-0,16	0,28	0,56	-0,16	-0,16	-0,16	-0,16	-0,16	-0,16	-0,16	1,87	-0,16	3,56	**-0,24**	-0,16	-0,16	1,09
1.1.2019	31.1.2019	**-0,16**	**-0,16**	**0,00**	**-0,16**	**1,98**	**-0,16**	**0,02**	**-0,16**	**-0,16**	**-0,16**	**-0,16**	**-0,16**	**0,28**	**0,56**	**-0,16**	**-0,16**	**-0,16**	**-0,16**	**-0,16**	**-0,16**	**-0,16**	**1,87**	**-0,16**	**3,56**	**-0,31**	**-0,16**	**-0,16**	**1,09**

INFORMACJE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

Zawiadomienie o procedurze przetargowej dotyczącej udzielenia koncesji na poszukiwanie i eksploatację złóż węglowodorów na obszarze Gór Dynarskich

(2019/C 197/04)

Rząd Republiki Chorwacji zaprasza wszystkie zainteresowane osoby do składania ofert celem uzyskania koncesji na poszukiwanie i eksploatację złóż węglowodorów w odniesieniu do dostępnych bloków poszukiwawczych na obszarze Gór Dynarskich.

Dokumentacja przetargowa oraz wszelkie informacje i zawiadomienia związane z tą procedurą publikowane są na oficjalnych stronach internetowych Ministerstwa Ochrony Środowiska i Energii – www.mzoe.hr oraz chorwackiej Agencji ds. Węglowodorów – www.azu.hr.

1. PODSTAWOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE KONCESJI

Koncesje na poszukiwanie i eksploatację złóż węglowodorów są wydawane w odniesieniu do bloków poszukiwawczych na obszarze Gór Dynarskich. Koncesje na poszukiwanie i eksploatację złóż węglowodorów dają inwestorom prawo do prowadzenia poszukiwań węglowodorów w danym bloku poszukiwawczym oraz do zawierania umów na poszukiwanie i eksploatację złóż węglowodorów, jak również do bezpośredniego udzielania koncesji na wydobycie węglowodorów, pod warunkiem że inwestorzy ci spełniają wszystkie warunki określone w ustawie o poszukiwaniu i eksploatacji węglowodorów.

Koncesje na poszukiwanie i eksploatację węglowodorów są przyznawane wybranym oferentom na okres wynoszący maksymalnie trzydzieści (30) lat, który obejmuje zarówno okres poszukiwania, jak i okres eksploatacji, począwszy od daty wejścia w życie umowy.

Zgodnie z warunkami określonymi w koncesji inwestorzy zawierają z rządem Chorwacji umowę dotyczącą poszukiwania złóż węglowodorów i dzielenia się korzyściami z ich eksploatacji w ciągu sześciu (6) miesięcy od daty wydania koncesji na poszukiwanie i eksploatację węglowodorów.

2. INFORMACJE DOTYCZĄCE BLOKÓW POSZUKIWAWCZYCH

Procedura przetargowa dotycząca koncesji na poszukiwanie i eksploatację węglowodorów na obszarze Gór Dynarskich zostanie przeprowadzona w odniesieniu do czterech bloków poszukiwawczych:

1. Blok poszukiwawczy Dinaridi-13 (DI-13)

2. Blok poszukiwawczy Dinaridi-14 (DI-14)

3. Blok poszukiwawczy Dinaridi-15 (DI-15)

4. Blok poszukiwawczy Dinaridi-16 (DI-16)

Mapy i współrzędne bloków poszukiwawczych są zawarte w dokumentacji przetargowej.

3. ORIENTACYJNY TERMIN UDZIELENIA KONCESJI

Termin składania ofert upływa dnia 10 września 2019 r., a orientacyjny termin udzielenia koncesji upływa w grudniu 2019 r.

4. KRYTERIA WYBORU OFERENTÓW

Zgodnie z art. 2 ust. 2 dyrektywy 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów (Dz.U. L 164 z 30.6.1994) w odniesieniu do bezpieczeństwa narodowego oraz zgodnie z art. 19 ustawy o poszukiwaniu i eksploatacji węglowodorów kryteria, które należy uwzględnić przy wyborze najkorzystniejszej oferty, to:

1) techniczne, finansowe i zawodowe kompetencje oferenta;

2) sposób, w jaki oferent zamierza prowadzić działalność objętą koncesją na poszukiwanie i eksploatację węglowodorów;

3) ogólna jakość złożonej oferty;

4) warunki finansowe proponowane przez oferenta w zamian za koncesję na poszukiwanie i eksploatację węglowodorów; oraz

5) wszelki brak efektywności lub odpowiedzialności w jakiejkolwiek formie przejawiany przez oferenta w innych krajach oraz we wcześniejszych działaniach objętych koncesją na poszukiwanie i eksploatację węglowodorów.

Kolejnym kryterium wyboru oferenta jest opłata za zawarcie umowy na poszukiwanie i eksploatację węglowodorów, której minimalna wysokość określona jest w dekrecie, o którym mowa w art. 51 ustawy o poszukiwaniu i eksploatacji węglowodorów.

Jeżeli w wyniku ewaluacji na podstawie kryteriów zgodnie z ustawą o poszukiwaniu i eksploatacji węglowodorów dwie ze złożonych ofert lub ich większa liczba uzyskały jednakową ocenę, przy podejmowaniu ostatecznej decyzji brane są pod uwagę inne odpowiednie, obiektywne i niedyskryminujące kryteria.

Informacje, które należy przekazać zgodnie z art. 5 ust. 2

Utworzenie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT)

(Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. (Dz.U. L 210 z 31.7.2006, s. 19))

(2019/C 197/05)

I.1) **Nazwa, adres i punkt kontaktowy**

Zarejestrowana nazwa: EVTZ Euregio Maas-Rhein

Siedziba statutowa: Gospertstraße 42, 4700 Eupen, Belgien

Osoba kontaktowa: Michael Dejozé, +32 87789630, info@euregio-mr.eu

Adres internetowy ugrupowania: www.euregio-mr.eu

I.2) **Okres funkcjonowania ugrupowania**

Okres funkcjonowania ugrupowania: nieograniczony

Data rejestracji: 15.3.2019

Data publikacji: 19.3.2019

II. **CELE**

1) Głównym zadaniem EUWT Euregio Maas-Ren jest ułatwienie i zacieśnienie współpracy między regionami partnerskimi w celu promowania zrównoważonego i zrównoważonego rozwoju obszaru bez granic wewnętrznych oraz ułatwienia życia obywatelom.

EUWT Euregio Maas-Ren jest platformą do łączenia zadań, pośredniczącą na rzecz większej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, natomiast nie ma ona zastępować istniejących właściwych organów.

2) EUWT Euregio Maas-Ren może opracowywać i wdrażać działania, programy i projekty oraz ubiegać się o finansowanie.

III. **DODATKOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE NAZWY UGRUPOWANIA**

Nazwa w języku angielskim: EGTC Euregio Maas-Rhein

Nazwa w języku francuskim: GECT Euregio Maas-Rhein

IV. **CZŁONKOWIE**

IV.1) **Całkowita liczba członków ugrupowania:** 5

IV.2) **Kraje pochodzenia członków ugrupowania:** Belgia, Niderlandy, Niemcy

IV.3) **Informacje o członkach** ([1])

Oficjalna nazwa: prowincja Limburg

Adres: Universiteitslaan 1, 3500 Hasselt, Belgia

Adres internetowy: http://www.limburg.be/

Rodzaj: organ regionalny

([1]) Proszę podać informacje odnośnie do każdego członka.

Oficjalna nazwa: prowincja Liège

Adres: Palais Provincial, 18a Place Saint-Lambert, 4000 Liège, Belgia

Adres internetowy: https://www.provincedeliege.be/

Rodzaj: organ regionalny

Oficjalna nazwa: Wspólnota Niemieckojęzyczna Belgii

Adres: Klötzerbahn 32, 4700 Eupen, Belgia

Adres internetowy: http://www.ostbelgienlive.be

Rodzaj: organ regionalny

Oficjalna nazwa: Region Aachen-Zweckverband

Adres: Dennenwartstraße 25-27, 52068 Aachen, Niemcy

Adres internetowy: www.regionaachen.de

Rodzaj: organ regionalny

Oficjalna nazwa: prowincja Limburg

Adres: Limburglaan 10, 6229 GA Maastricht, Holandia

Adres internetowy: https://www.limburg.nl/

Rodzaj: organ regionalny

INFORMACJE DOTYCZĄCE EUROPEJSKIEGO OBSZARU GOSPODARCZEGO

URZĄD NADZORU EFTA

Zaproszenie do zgłaszania uwag zgodnie z częścią I art. 1 ust. 2 protokołu 3 do Porozumienia między państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości dotyczących pomocy państwa

(2019/C 197/06)

Poprzez wyżej wspomnianą decyzję, zamieszczoną w autentycznej wersji językowej na stronach następujących po niniejszym streszczeniu, Urząd Nadzoru EFTA („Urząd") poinformował władze norweskie o swojej decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego zgodnie z częścią I art. 1 ust. 2 protokołu 3 do Porozumienia pomiędzy państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości w odniesieniu do przedmiotowego środka pomocy.

Zainteresowane strony mogą zgłaszać uwagi na temat przedmiotowego środka pomocy, w terminie jednego miesiąca od daty publikacji na adres Rejestru Urzędu Nadzoru EFTA:

EFTA Surveillance Authority
Registry
Rue Belliard 35
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Otrzymane uwagi zostaną przekazane władzom norweskim. Zainteresowane strony zgłaszające uwagi mogą wystąpić z odpowiednio uzasadnionym pisemnym wnioskiem o objęcie ich tożsamości klauzulą poufności.

STRESZCZENIE

Procedura

1. W dniu 11 maja 2017 r. Urząd otrzymał skargę od organizacji branżowej „Nelfo".

2. W odpowiedzi na przesłane wnioski Urząd otrzymał informacje od władz norweskich w pismach z dnia 27 czerwca 2017 r. i 5 lipca 2017 r. oraz w e-mailach z dnia 8 września 2017 r., 12 września 2017 r. i 28 lutego 2018 r.

Opis środka/środków

3. Domniemanym beneficjentem pomocy jest spółka BKK, działająca za pośrednictwem spółek zależnych, w których posiada całościowy udział.

4. W 1996 r. własność lamp ulicznych w Bergen została przeniesiona z przedsiębiorstwa należącego w całości do gminy Bergen na BKK. Dwa lata później BKK przekształcono w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Obecnie właścicielami spółki BKK są: gmina Bergen (37,75 %), inne gminy w rejonie Bergen (12,35 %) oraz przedsiębiorstwo państwowe Statkraft Industrial Holding AS (49,9 %).

5. W przeszłości lampy uliczne należały do różnych spółek zależnych BKK: BKK Nett AS (od 1996 r. do stycznia 2016 r.), EnoTek AS (od stycznia 2016 r. do maja 2017 r.) i Veilys AS (od maja 2017 r. do chwili obecnej).

6. Decyzja dotyczy trzech środków wdrożonych przez gminę Bergen w odniesieniu do lamp ulicznych na terenie gminy, a mianowicie: a) umowy w sprawie eksploatacji i utrzymania, b) sfinansowania 12 000 LED-owych opraw świetlnych; oraz c) rekompensaty kosztów inwestycji w infrastrukturę oświetlenia miejskiego.

7. Według skarżącego środek a) i b) wiąże się z naruszeniem zasad pomocy państwa, które trwa od dnia 1 stycznia 2016 r. W przypadku tych dwóch środków formalne postępowanie wyjaśniające ograniczone jest do tego okresu.

Ocena środka/środków

8. Urząd ma wątpliwości co do tego, czy te trzy środki spełniają kryteria testu prywatnego inwestora. Sfinansowanie 12 000 LED-owych opraw świetlnych oraz rekompensata kosztów inwestycji w infrastrukturę oświetlenia miejskiego mogą wiązać się z łagodzeniem obciążeń, które w normalnych warunkach pokrywane byłyby ze środków spółki BKK, będącej właścicielem latarni miejskich. Władze norweskie nie przedstawiły informacji, które wskazywałyby, że spółka BKK ma obowiązek świadczenia usługi publicznej, w związku z czym wydaje się, że przepisy dotyczące usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym nie mają zastosowania do przedmiotowych środków.

9. Nawet gdyby gmina Bergen dokonywała zakupu usług w zakresie eksploatacji i utrzymania na rzecz swoich mieszkańców, Urząd ma wątpliwości, czy działalność BKK – podmiotu prywatnego oferującego usługi za wynagrodzeniem – można uznać za działalność pozagospodarczą.

10. Co więcej, wydaje się, że rynek usług w zakresie eksploatacji i utrzymania, jak również inne rynki, na których działały poszczególne spółki zależne BKK, są otwarte na wymianę handlową w ramach EOG. Obecnie Urząd nie posiada jednak wystarczająco szczegółowych informacji, aby sformułować wniosek w tej kwestii.

11. Jeżeli środki stanowią pomoc państwa, obowiązek, o którym mowa w części I art. 1 ust. 3 protokołu 3 do Porozumienia między państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości, obowiązek zgłoszenia pomocy Urzędowi przed wprowadzeniem jej w życie nie został dopełniony. Taka pomoc państwa byłaby niezgodna z prawem.

12. Władze norweskie nie przedstawiły argumentów, które by potwierdzały, że w zakresie, w jakim środki te stanowią pomoc państwa, można uznać je za zgodne z funkcjonowaniem Porozumienia EOG. W związku z tym Urząd ma wątpliwości co do zgodności wszystkich trzech środków z funkcjonowaniem Porozumienia EOG.

Decision No 27/19/COL

of 16 April 2019

to open a formal investigation into potential state aid granted in relation to the streetlights in Bergen

(Case 83223)

1 Summary

(1) The EFTA Surveillance Authority ('the Authority') wishes to inform the Norwegian authorities that it has concerns that the measures covered by the complaint, and one additional measure, related to streetlight infrastructure in Bergen, might entail state aid, pursuant to Article 61(1) of the EEA Agreement, and has doubts as to the compatibility of the measures with the EEA Agreement. Therefore, the Authority is required to open a formal investigation procedure ([1]).

(2) The Authority has based its decision on the following considerations.

2 Procedure

(3) By letter dated 11 May 2017 ([2]), Nelfo, a trade organisation for electro, IT, e-com, system integrators and lift companies in Norway, submitted a complaint, alleging that the Municipality of Bergen has been granting unlawful state aid to BKK acting through different wholly owned subsidiaries, by way of different measures in relation to the streetlight infrastructure in Bergen.

(4) By letter dated 1 June 2017 ([3]), the Authority forwarded the complaint to the Norwegian authorities, and invited them to comment on it. By letters dated 27 June 2017 and 5 July 2017 ([4]), the Norwegian authorities responded.

(5) By email of 7 September 2017, the Authority invited the Norwegian authorities to provide further information ([5]). The Norwegian authorities responded by two emails dated 8 September 2017 ([6]) and 12 September 2017 ([7]).

([1]) Reference is made to Article 4(4) of Part II of Protocol 3 to the Agreement between the EFTA States on the Establishment of a Surveillance Authority and a Court of Justice.
([2]) Document No 855990.
([3]) Document No 858239.
([4]) Documents Nos 863097, 863099, 864432, and 864434.
([5]) Document No 872926.
([6]) *Ibid.*
([7]) Document No 873252.

(6) On 11 July 2018, the Authority asked for further information ([8]). On 17 August 2018, a videoconference between the Authority and the Norwegian authorities was held ([9]).

(7) By email dated 28 February 2019, the Norwegian authorities submitted further information ([10]).

3 Description of the measures

3.1 *Background*

(8) Norwegian municipalities are legally responsible for financing the operation and maintenance of streetlights along municipal roads in their respective jurisdictions ([11]).

(9) Until 1996, the streetlights infrastructure along municipal roads in Bergen was owned by Bergen Lysverker. Bergen Lysverker was wholly owned by the Municipality of Bergen.

(10) In 1996, Bergen Lysverker was acquired by and incorporated into BKK. At the time, BKK was wholly owned by several municipalities in the Bergen region, and the Municipality of Bergen had a majority share, owning approximately 70 %. During that process, the streetlight infrastructure was considered to be part of the distribution power grid, and it was integrated into BKK Nett AS, a wholly owned subsidiary of BKK. With this, BKK Nett AS became the owner of the streetlight infrastructure. Simultaneously, a contract was negotiated between the Municipality of Bergen and BKK Nett AS, regulating the maintenance and operation of the streetlights ('the maintenance and operation agreement'). The contract included an element of exclusivity. BKK Nett AS would not sell streetlight services to others, and the Municipality of Bergen would only purchase streetlight services from BKK Nett AS.

(11) In 1998, BKK was converted into a limited liability company. Currently, it is owned by the Municipality of Bergen (37,75 %), other municipalities in the Bergen region (12,35 %), and the state-owned enterprise Statkraft Industrial Holding AS (49,9 %).

(12) On 1 January 2016, the ownership of the streetlights together with the operation and maintenance agreement was transferred to EnoTek AS, a wholly owned subsidiary of BKK Nett AS.

(13) The most recent information available to the Authority on the ownership of the streetlights in the area of Bergen is from 18 May 2016 ([12]), and is as follows:

— 16 058 streetlights on municipal roads are owned by EnoTek AS.

— 2 349 streetlights on municipal roads are owned by the Municipality of Bergen.

— 8 989 streetlights on private roads are owned by EnoTek AS.

(14) On 27 September 2016, the Municipality of Bergen published a call for tender for the purchase of approximately 12 000 LED fittings. The LED fittings would be used to replace quicksilver fittings and sodium fittings on the streetlight infrastructure owned by EnoTek AS. The replacement was financed by the Municipality of Bergen, which owns the new LED fittings ([13]).

(15) In May 2017, with the objective of defining the interface between streetlight activities and other activities, the ownership of the streetlights together with the provision of the streetlight services was transferred to another wholly owned subsidiary of BKK, Veilys AS.

(16) On 28 February 2019, the Norwegian authorities submitted information that brought an additional measure to the Authority's attention. According to this new information, the Municipality of Bergen also compensates BKK for the capital costs of the streetlights. The compensation covers renewal and upgrade of streetlights, luminaires, wires, ignition systems, etc. The Municipality of Bergen pays NOK […] per light point per year. The Authority has no further information concerning this measure, and it is, strictly speaking, not covered by the complaint.

(17) On this background, the Authority will assess the following measures implemented by the Municipality of Bergen in relation to the streetlight infrastructure in Bergen.

(a) The operation and maintenance agreement with BKK.

([8]) Document No 923689.
([9]) Document No 827789.
([10]) Document No 1057006.
([11]) *Lov om vegar* (Road Act), LOV-1963-06-21-23, Section 20.
([12]) See letter from the Municipality of Bergen to Nettpartner AS dated 18 May 2016 attached as annex 2 to the complaint.
([13]) See contract notice published on TED website attached as annex 7 to the complaint.

(b) The financing of 12 000 LED fixtures on the infrastructure owned by BKK.

(c) The compensation for the capital costs of the streetlight infrastructure owned by BKK.

(18) According to the complainant, the measures complained about entail an on-going breach of the state aid rules, dating back to 1 January 2016. For measures (a) and (b), the Authority will therefore restrict its assessment to this time period.

3.2 *The complaint*

(19) The complainant essentially argues that the Municipality of Bergen has granted an advantage to BKK by: (a) overcompensating it for the maintenance and operation of the 18 407 streetlights along municipal roads ([14]), for which the Municipality is responsible; and (b) financing the 12 000 new LED fixtures on the streetlight infrastructure owned by BKK.

(20) The complainant argues in particular that BKK engages in economic activity as there are several suppliers that are willing and able to operate and maintain the streetlights.

(21) In the event that the maintenance and operation of the streetlights is considered a service of general economic interest (SGEI), the complainant argues first that the presence of state aid cannot be excluded on the basis of the four *Altmark* criteria ([15]). Second, the amounts involved exceed the SGEI *de minimis* ([16]) ceiling of EUR 500 000. Third, the measure fails to meet the requirements in the SGEI Decision ([17]).

(22) The complainant estimates the overcompensation for the service of maintenance and operation of the streetlights at approximately NOK 12 million (around EUR 1,25 million) per year.

3.3 *Comments by the Norwegian authorities*

(23) The Norwegian authorities argue that BKK is not acting as an undertaking when providing operation and maintenance services to the Municipality of Bergen. Hence, any advantage granted to it, falls outside the remit of state aid law. More specifically, the Norwegian authorities argue that no market can exist without private demand and private willingness to pay for the goods or services in question, i.e. where public authorities are the only purchasers ([18]).

(24) The Norwegian authorities argue that the streetlight network is characterised by at least two types of market failure. First, the provision of streetlights along municipal roads is a public good hampered by a free rider problem, which entails that a private party cannot provide it for profit. Second, streetlight networks are natural monopolies in that allowing for competition would entail a wasteful duplication of resources.

(25) Neither national nor EEA law requires BKK to allow for third party access to the streetlight infrastructure it owns. BKK has consistently refused to grant access not only to its own infrastructure, but also to the 2 349 streetlights owned by the Municipality of Bergen. By doing so, it has precluded the Municipality of Bergen from operating the streetlights in-house or purchasing the services from other companies. It is the view of the Norwegian authorities that the situation at hand does not allow for price regulation, state aid or competition law control with the view of preventing overcompensation for the operation and maintenance of streetlights.

4 **Presence of state aid**

4.1 *Introduction*

(26) Article 61(1) of the EEA Agreement stipulates that:

'Save as otherwise provided in this Agreement, any aid granted by EC Member States, EFTA States or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it affects trade between Contracting Parties be incompatible with the functioning of this Agreement.'

([14]) 16 058 of these are owned by EnoTek AS and the rest, 2 349 are owned by the Municipality of Bergen.

([15]) Judgment in *Altmark*, C-280/00, EU:C:2003:415 ('*Altmark*'), paragraphs 89–93.

([16]) Commission Regulation (EU) No 360/2012 of 25 April 2012 on the application of Articles 107 and 108 of the Treaty on the Functioning of the European Union to *de minimis* aid granted to undertakings providing services of general economic interest, OJ L 114, 26.4.2012, p. 8, referred to at point 1ha of Annex XV to the EEA Agreement.

([17]) Commission Decision 2012/21/EU of 20 December 2011 on the application of Article 106(2) of the Treaty on the Functioning of the European Union to State aid in the form of public service compensation granted to certain undertakings entrusted with the operation of services of general economic interest, OJ L 7, 11.1.2012, p. 3, referred to at point 1h of Annex XV to the EEA Agreement.

([18]) The Norwegian authorities refer to judgment of the General Court of 12 December 2006, *Selex* v *Commission*, T-155/04, EU:T:2006:387, paragraph 61 ('judgment of the GC in Selex'). The reasoning in the judgment of the General Court was overturned by the Court of Justice which considered the activity to be non-economic on other grounds. See judgment of the Court of Justice of 26 March 2009, *Selex* v *Commission*, C-113/07, EU:C:2009:191 ('judgment of the CoJ in Selex'), paragraphs 86–93, which considered the activity non-economic on other grounds.

(27) The qualification of a measure as aid within the meaning of this provision therefore requires the following cumulative conditions to be met: the measure must (i) be granted by the State or through State resources; (ii) confer an advantage on an undertaking; (iii) favour certain undertakings (selectivity); and (iv) be liable to distort competition and affect trade.

4.2 *Presence of State resources*

(28) For the measure to constitute aid, it must be granted by the State or through State resources. State resources include all resources of the public sector, including resources of intra-State entities (decentralised, federated, regional or other), see the Authority's Guidelines on the notion of state aid ('NoA') ([19]).

(29) The remuneration for the services on the streetlight infrastructure, as well as the financing of the new LED fixtures, and the compensation for the capital costs, all come from the budget of the Municipality of Bergen. It therefore constitutes State resources.

4.3 *Advantage*

4.3.1 *Introduction*

(30) The qualification of a measure as state aid requires that it confers an advantage to the recipient. An advantage, within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement, is any economic benefit that an undertaking could not have obtained under normal market conditions.

(31) The measure confers an advantage not only if it confers positive economic benefits, but also in situations where it mitigates charges normally borne by the budget of the undertaking. This covers all situations in which economic operators are relieved of the inherent costs of their economic activities ([20]).

(32) Economic transactions carried out by public bodies are considered not to confer an advantage on the counterpart of the agreement, and therefore not to constitute aid, if they are carried out in line with normal market conditions. This is assessed pursuant to the market economy operator principle ('MEOP'). When public authorities purchase a service, it is generally sufficient, to exclude the presence of an advantage, that they pay market price.

(33) As regards costs incurred by undertakings entrusted with the operation of a service of general economic interest, compensation for the service will not be considered as granting an advantage to the undertaking in question if the four cumulative *Altmark* conditions are fulfilled ([21]). The Norwegian authorities have, however, not provided any information indicating that BKK has a public service obligation to discharge. The Authority is therefore, at this stage, not able to exclude that BKK has obtained an advantage on this basis.

(34) The complainant calls upon the Authority to consider whether the Municipality of Bergen has granted an advantage to BKK by: (a) overcompensating it for the maintenance and operation of the 18 407 streetlights along municipal roads, for which the Municipality of Bergen is responsible; and (b) financing the 12 000 LED fixtures. On 28 February 2019, the Norwegian authorities brought an additional measure to the Authority's attention, namely (c) the compensation paid to BKK for the capital costs of the streetlights.

4.3.2 *The operation and maintenance of streetlights in the Bergen area*

(35) In relation to the presence of an advantage, the Norwegian authorities have mainly pointed to the fact that BKK, as the owner of the streetlight infrastructure, has refused to give access to the Municipality of Bergen and other third party operators. This has prevented the public authorities from providing the services themselves or purchasing them from a different provider than BKK. The Municipality has therefore not had the option of acquiring the service by way of an open tender ([22]).

(36) The purchase of the services through a competitive, transparent, non-discriminatory and unconditional tender is only one of several methods for ensuring that a transaction does not confer an advantage within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement. The Municipality of Bergen could have ensured that the transactions were carried out in line with normal market conditions by benchmarking ([23]) or through a qualified financial assessment ([24]).

([19]) OJ L 342, 21.12.2017, p. 35 and EEA Supplement No 82, 21.12.2017, p. 1, paragraph 48.
([20]) NoA, paragraph 68.
([21]) *Altmark*, paragraphs 89–93.
([22]) Email from the Norwegian authorities to the Authority of 8 September 2017, Document No 873252.
([23]) NoA, paragraphs 98–100.
([24]) NoA, paragraphs 101–105.

(37) Despite repeated requests ([25]), the Norwegian authorities have not provided evidence showing that the decisions to carry out the transactions under assessment were taken on the basis of economic evaluations, comparable to those which, in similar circumstances, a rational market economy operator (with characteristics similar to those of the public body concerned) would have carried out, to determine the profitability or economic advantages of the transactions ([26]).

(38) The Municipality of Bergen is paying NOK […] per lamp point per year for maintenance and operation ([27]). The available information does not provide any documentation on the question how the remuneration has been determined.

(39) The complainant argues that comparable services have been delivered for around NOK […] per lamp point per year in other regions. The complainant has not documented this allegation.

(40) The Norwegian authorities argue that the services delivered under the contracts referred to by the complainant might not be comparable to the services delivered by BKK to the Municipality of Bergen. BKK has entered into contracts similar to the contracts covered by the complaint (contracts for operation, maintenance and call-out and emergency services ('OM&E contracts')) with other municipalities in the Bergen region for an average price of NOK […] per light point per year. They explain that price variations between individual contracts can be due to differentiated services on the contractual response times for light repairs, monitoring consumption for metered installations, and the extent to which critical zones, such as hospitals, are covered by the contract ([28]).

(41) The Norwegian authorities have not provided any information concerning the OM&E contracts that BKK has entered into with other municipalities. The price in the contract under assessment in the case at hand (NOK […]) is in any event higher than the average price for what the Norwegian authorities argue are similar contracts (NOK […]). Even if the explanation provided by the Norwegian authorities could suggest that certain price variations might naturally occur under normal market conditions, the Norwegian authorities have, in any event, not substantiated that the price paid by the Municipality of Bergen was in line with the price charged for similar obligations in comparable contracts.

(42) The Norwegian authorities have explained that they are in a deadlock situation in that they have no choice but to purchase the services from BKK. They seem to acknowledge in this respect that owners of this type of infrastructure can exploit their position, potentially to raise prices ([29]), and indicate that they have not found any suitable methods for finding and agreeing with BKK on 'the right price' ([30]).

(43) In light of the above, and in particular in light of the absence of any evidence supporting that the prices under the contracts have been set in line with normal market conditions, the Authority has formed the preliminary view that BKK might have received an advantage under the maintenance and operation agreement, within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement.

4.3.3 *Financing of the 12 000 LED fixtures*

(44) Next, the Authority must consider whether the financing by the Municipality of Bergen of 12 000 LED fixtures on the infrastructure owned by BKK entailed a mitigation of charges that normally should have been borne by the budget of BKK.

(45) In a letter from the Municipality of Bergen to Nettpartner AS dated 8 November 2016, the Municipality explained that the reason for changing the LED fixtures is partly environmental considerations, partly the desire to reduce electricity costs, which the Municipality covers on top of the price for the maintenance and operation of the streetlight infrastructure ([31]). The Norwegian authorities have not commented on the state aid nature of this measure.

(46) The objective of the measure, i.e. environmental protection, does not exclude it from the scope of state aid law ([32]).

(47) For the purpose of the MEOP test, only benefits and obligations linked to the role of the state as an economic operator – to the exclusion of those linked to its role as a public authority – are to be taken into account ([33]). Therefore, the relevant question is whether the Municipality of Bergen acted as a market economy operator when taking the decision to finance the LED fixtures on the infrastructure owned by BKK. In that regard, the municipality's obligation to pay for electricity, and the corresponding savings ensured by the investment are undoubtedly relevant when assessing whether the transaction is in line with normal market conditions.

([25]) Emails of 7 September 2017 and 11 July 2018 (Documents Nos 872926 and 923689).
([26]) NoA, paragraph 79.
([27]) Email of 28 February 2019 and the attached maintenance and operation agreement, Document No 1057006.
([28]) Document No 863099.
([29]) Document No 864434.
([30]) Document No 873252.
([31]) Annex 6 to the complaint.
([32]) NoA, paragraph 69.
([33]) NoA, paragraph 77. Judgment in *FIH* v *Commission*, C-579/16, EU:C:2018:159, paragraph 55.

(48) However, the Authority lacks the necessary information to assess whether a private operator, in a situation as close as possible to that of the Municipality of Bergen, only taking into account the benefits and obligations linked to its situation as a private operator, would have been prompted to take the decision to finance the new LED fixtures. The Authority asks that the Norwegian authorities provide it with all the relevant information to enable it to determine whether the transaction complies with the MEOP test ([34]).

(49) Based on the available information, the Authority cannot exclude that the financing of the 12 000 LED fixtures has conferred an advantage on BKK.

4.3.4 *Compensation for the capital costs of the streetlights*

(50) Based on the available information, the compensation for the capital costs of the streetlights appears to be a mitigation of charges that should normally be borne by the budget of BKK as the owner of the streetlights. The Authority has no information suggesting that it is normal market practice for a private purchaser of maintenance and operation services to compensate the company providing such services and owning the streetlights for its capital costs. To the extent that this would be common practice, the Authority has no information allowing it to assess whether NOK […] per lamp point per year is market price for such service.

(51) Therefore, the Authority cannot exclude that the compensation for the capital costs of the streetlights has conferred an advantage on BKK.

4.4 ***The notion of undertaking***

(52) Only advantages granted to 'undertakings' are subject to state aid law. The concept of an undertaking covers any entity that engages in an economic activity regardless of its status and the way it is financed. Hence, the public or private status of an entity, or the fact a company is partly or wholly publicly owned has no bearing on whether or not the entity is an 'undertaking' ([35]).

(53) An activity is economic in nature where it consists in offering goods and services on a market ([36]). In order to determine whether an entity is an 'undertaking', it is necessary for the Authority to carry out an individual examination of all its different activities.

(54) A single entity may carry out a number of activities, both economic and non-economic. An entity that engages in both kinds of activities should keep separate accounts to exclude cross-subsidies ([37]).

(55) The Municipality of Bergen is legally responsible for the streetlights along municipal roads in Bergen. All three measures appear to be in support of BKK's activity related to the operation and maintenance of the streetlight infrastructure. The main question in relation to all three measures is therefore whether BKK is engaging in economic activity when selling operation and maintenance services to the Municipality of Bergen.

(56) The Norwegian authorities argue that the activities of BKK in providing maintenance and operation services on those streetlights are non-economic in nature. The Norwegian authorities state that no market can exist without a private demand and a private willingness to pay for the good or service in question. This is the case for streetlights along the municipal roads. The Norwegian authorities refer to the judgment of the General Court in *Selex* v *Commission* ([38]).

(57) That case concerned the activities of Eurocontrol, an international organisation established by various European States with the aim of strengthening cooperation in the field of air navigation and developing joint activities for better harmonisation and integration of practices. One of the questions considered was whether Eurocontrol offered services on a market when it prepared technical standards which were to be adopted by the Council of Eurocontrol, an act that would make them binding on all contracting States.

(58) The General Court found that the activity of producing the technical standards was non-economic in nature, observing in paragraph 61 of its judgment that 'the only purchasers of such services can be States in their capacity as air traffic control authorities'. In the view of the Authority, that statement cannot be read in isolation.

(59) Private unwillingness to pay for a service only suggests the presence of a market failure. The services under assessment in *Selex* v *Commission* on the other hand, concerned not simply a service the provision of which is hampered by a market failure in that there is no willingness to pay for the good in question, but rather a service of which the States were the only *possible* purchasers due to their prerogative in adopting technical standards for air navigation.

([34]) Judgment in *Commission* v *EDF*, C-124/10, EU:C:2012:318, paragraph 104.
([35]) Judgment in *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania* v *Ayuntamiento de Getafe*, C-74/16, EU:C:2017:496, paragraph 42.
([36]) NoA, chapter 2.1.
([37]) Judgment in *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania* v *Ayuntamiento de Getafe*, C-74/16, EU:C:2017:496, paragraph 51.
([38]) Judgment of the GC in *Selex*, paragraph 61.

(60) Even for a service of this nature, the General Court also looked at the way the States had chosen to organise it, so as to assess whether it was economic in nature. It observed that the States had chosen not to introduce market mechanisms, but rather to produce those standards themselves through an international organisation, which rendered the conclusion that the service was non-economic. The Authority therefore disagrees that the judgment can be interpreted to mean that presence of private demand for a good or service is necessary for a market to exist. In principle, fierce competition on a market can exist even in markets where public authorities are the only or the main purchaser of the service in question. This is for example the case in the market for the construction of roads.

(61) The Authority also notes that the reasoning of the General Court was overturned by the Court of Justice which found that the activity was non-economic on the basis of the public powers exemption ([39]). The Court of Justice pointed to the fact that, taken as whole, an international organisation such as Eurocontrol exercised activities which, by their nature, their aim and the rules to which they are subject, are connected with the exercise of powers relating to the control and supervision of air space, and are therefore not economic in nature. The Norwegian authorities have not argued that the public powers exemption applies to the activities of BKK.

(62) In the present case, the Norwegian authorities are purchasing services from a private entity, which is offering that service for remuneration. There is a market for the maintenance and operation of streetlights, and such services are sold to public authorities, as well as to companies and individuals that need lighting along private roads. The complainant represents companies selling services in this market.

(63) The fact that there would be no private demand for some of these services, due to a market failure, and the decision by a public authority to purchase those services in the interest of the public good, does not lead to the conclusion that the activity of the *supplier* is non-economic. If this were sufficient to exclude the measure from the realm of state aid law, the existence of the rules governing services of general economic interest for example, would be superfluous. In accordance with established case law, the presence of a market failure and the fact that a public authority reacts by imposing a public service obligation on an entity, does not preclude that the supplier of the service is pursuing an economic activity ([40]).

(64) The question in the present case is different from the one considered by the Court of Justice in *FENIN* ([41]). That case concerned the question whether Spanish hospitals abused their dominant position when purchasing medical goods and equipment on the market. The Court of Justice ruled only on the fact that an organisation which purchases goods not for the purpose of offering goods and services as part of an economic activity, but in order to use them in the context of a different activity, such as one of a purely social nature, does not act as an undertaking, simply because it is a purchaser in a given market ([42]). However, *FENIN* did not raise the separate legal question whether the activities of the supplier of the medical goods and equipment are economic in nature. In principle, even if the public authority purchasing the service in question is carrying out a non-economic activity, for example because it is fulfilling its responsibilities to provide for lighting along municipal roads, the companies supplying the authorities with the delivery of LED lights and maintenance and operation services, might well be exercising economic activities.

(65) On that background, the Authority takes the preliminary view that BKK is engaging in an economic activity when selling maintenance and operation services for the streetlights to the Municipality of Bergen. As all three measures are linked to this activity, the Authority preliminary concludes that the three measures confer an advantage to an undertaking within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement.

4.5 ***Selectivity***

(66) To be characterised as state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement, the measure must also be selective in that it favours 'certain undertakings or the production of certain goods'. Not all measures which favour economic operators fall under the notion of aid, but only those which grant an advantage in a selective way to certain undertakings, categories of undertakings or to certain economic sectors.

(67) Any advantage stemming from the maintenance and operation agreement, the financing of the new 12 000 LED fixtures and the compensation for the capital costs of the streetlights, favours one particular undertaking, namely BKK. Hence, the measures are selective in the sense of Article 61(1) of the EEA Agreement.

4.6 ***Effect on trade and distortion of competition***

(68) In order to constitute state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement, the measures must be liable to distort competition and affect trade between EEA States.

([39]) Judgment of the CoJ in *Selex*, paragraphs 86–93. See NoA, paragraphs 17–18 on the public powers exemption.
([40]) *Altmark*; judgment of the CoJ in *Selex*, paragraph 119.
([41]) Judgment in *FENIN* v *Commission*, C-205/03, EU:C:2006:453.
([42]) *Ibid*, paragraph 37.

(69) A measures granted by the State are considered liable to distort competition when they are liable to improve the competitive position of the recipient compared to other undertakings with which it competes. A distortion of competition within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement is generally found to exist when the State grants a financial advantage to an undertaking in a liberalised sector where there is, or could be, competition ([43]).

(70) Public support is liable to distort competition even if it does not help the recipient undertaking to expand or gain market share. It is enough that the aid allows it to maintain a stronger competitive position than it would have had if the aid had not been provided ([44]).

(71) The Norwegian authorities argue that streetlight networks are 'natural monopolies' in the sense that allowing for competition would entail a wasteful duplication of resources. The fact that the infrastructure itself is a natural monopoly, does not, however, exclude that the operation of the infrastructure can distort competition. To exclude potential distortion of competition, the management and operation of the infrastructure must generally be subject to a legal monopoly and fulfil a number of other cumulative criteria ([45]). In the Authority's preliminary assessment, the measures do not seem to fulfil the necessary conditions.

(72) To the extent that the transactions between the Municipality of Bergen and BKK have not been carried out in line with normal market conditions, they have conferred an advantage on BKK, which may have strengthened its position compared to other undertakings competing with it. The measures are therefore liable to distort competition.

(73) The final question is whether the measures are liable to affect trade between EEA States. Where state aid strengthens the position of an undertaking as compared with other undertakings competing in intra-EEA trade, the latter must be regarded as affected by the aid ([46]).

(74) The Authority lacks more detailed information about the market for operation and maintenance of streetlights and the presence of cross-border investment in this sector. The complainant has, however, submitted that there are EEA suppliers of operation and maintenance services with whom BKK competes. Moreover, EnoTek AS appears to have been involved in several other markets providing for example entrepreneur services, project leadership, operation and maintenance services, as well as security and preparedness ([47]). The Authority's preliminary analysis is that the measures might have benefited also these activities and the Authority is not aware of anything to suggest that these markets are not open to intra-EEA trade.

(75) On this basis, the Authority cannot exclude that the measures are liable to distort competition and have an effect on intra-EEA trade.

4.7 *Conclusion*

(76) Based on the available information provided by the Norwegian authorities and the complainant, the Authority has formed the preliminary view that the measures fulfil all criteria in Article 61(1) of the EEA Agreement, and therefore constitute state aid.

5 Procedural requirements

(77) Pursuant to Article 1(3) of Part I of Protocol 3 to the Agreement between the EFTA States on the Establishment of a Surveillance Authority and a Court of Justice ('Protocol 3'): 'The EFTA Surveillance Authority shall be informed, in sufficient time to enable it to submit its comments, of any plans to grant or alter aid. […] The State concerned shall not put its proposed measures into effect until the procedure has resulted in a final decision.'

(78) The Norwegian authorities did not notify the potential aid before putting it into effect. The Authority therefore concludes that, if the measures constitute state aid, the Norwegian authorities have not respected their obligations pursuant to Article 1(3) of Part I of Protocol 3.

6 Compatibility of the aid measures

(79) Having preliminary concluded that the measures might constitute unlawful aid, the Authority must assess whether they would be compatible with the functioning of the EEA Agreement.

(80) The Norwegian authorities have not provided any arguments substantiating why the measures should be considered compatible with the functioning of the EEA Agreement. In particular, no arguments supporting the conclusion that the aid is targeted at a well-defined objective of common interest have been presented. Furthermore, the Norwegian authorities have not presented evidence suggesting that BKK has been entrusted with a public service obligation. The Authority has also not identified any clear grounds for compatibility.

([43]) NoA, paragraph 187.
([44]) NoA, paragraph 189.
([45]) NoA, paragraph 188.
([46]) Judgment in *Eventech*, C-518/13, EU:C:2015:9, paragraph 66.
([47]) https://www.bkk.no/enotek.

(81) To the extent that the measures constitute state aid, the Authority therefore has doubts as to their compatibility with the functioning of the EEA Agreement.

7 **Conclusion**

(82) As set out above, the Authority has formed the preliminary view that the measures fulfil all criteria in Article 61(1) of the EEA Agreement, and therefore constitute state aid. The Authority furthermore has doubts as to whether the measures are compatible with the functioning of the EEA Agreement.

(83) Consequently, and in accordance Article 4(4) of Part II of Protocol 3, the Authority hereby opens the formal investigation procedure. The decision to open a formal investigation procedure is without prejudice to the final decision of the Authority, which may conclude that the measures do not constitute state aid, or that they are compatible with the functioning of the EEA Agreement.

(84) The Authority invites the Norwegian authorities to submit, by Monday 20 May 2019, their comments and to provide all documents, information and data needed for the assessment of the measures in light of the state aid rules.

(85) The Authority informs the Norwegian authorities that it will forward a copy of this decision to BKK and inform interested parties by publishing a meaningful summary of it in the Official Journal of the European Union. All interested parties will be invited to submit their comments within one month of the date of such publication. The comments will be communicated to the Norwegian authorities.

Done in Brussels, 16 April 2019.

For the EFTA Surveillance Authority

Bente ANGELL-HANSEN
President
Responsible College Member

Frank J. BÜCHEL
College Member

Högni KRISTJÁNSSON
College Member

Carsten ZATSCHLER
Countersigning as Director
Legal and Executive Affairs

V

(Ogłoszenia)

POSTĘPOWANIA SĄDOWE

TRYBUNAŁ EFTA

Wniosek do Trybunału EFTA z dnia 24 stycznia 2019 r. o wydanie opinii doradczej złożony przez Verwaltungsgerichtshof des Fürstentums Liechtenstein w sprawie dotyczącej D i E

(Sprawa E-2/19)

(2019/C 197/07)

W dniu 29 stycznia 2019 r. do kancelarii Trybunału wpłynął wniosek z dnia 24 stycznia 2019 r., złożony do Trybunału EFTA przez *Verwaltungsgerichtshof des Fürstentums Liechtenstein* (Sąd Administracyjny Księstwa Liechtensteinu) o wydanie, w sprawie dotyczącej D i E, opinii doradczej dotyczącej następującej kwestii:

Czy dyrektywa 2004/38, a zwłaszcza art. 3 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 lit. d) tej dyrektywy, a także pkt III zdanie decyzji nr 191/1999 [Wspólnego Komitetu EOG] muszą być interpretowane jako oznaczające, że członek rodziny obywatela państwa członkowskiego UE ma prawo do uzyskania zezwolenia o takim samym okresie obowiązywania jak zezwolenie osoby, od której jest on zależny, nawet jeżeli osoba, od której jest on zależny uzyskała prawo pobytu w Liechtensteinie jedynie na podstawie prawa krajowego, nie zaś na podstawie prawa EOG?

Skarga wniesiona w dniu 26 lutego 2019 r. przez Nettbuss AS przeciwko Konkurrenten.no AS

(Sprawa E-1/17 Costs)

(2019/C 197/08)

Skarga przeciwko Konkurrenten.no AS została wniesiona do Trybunału EFTA w dniu 26 lutego 2019 r. przez firmę Nettbuss AS, reprezentowaną przez Camillę Bornę Fossem z Advokatfirmaet Schjødt AS, Ruseløkkveien 14, NO-0201 Oslo, Norwegia.

Strona skarżąca występuje do Trybunału o wydanie następującego orzeczenia:

1. Konkurrenten.no zapłaci Nettbuss AS kwotę w wysokości 442 125 NOK (lub jej równowartość w EUR) oraz odpowiednie odsetki za zwłokę.

Kontekst prawny i faktyczny oraz zarzuty prawne przytoczone na poparcie skargi:

— W dniu 11 stycznia 2017 r. firma Konkurrenten.no AS wniosła skargę do Trybunału EFTA przeciwko decyzji Urzędu Nadzoru EFTA nr 179/15/COL z maja 2015 r. Decyzja Urzędu Nadzoru EFTA wpłynęła bezpośrednio na stronę skarżącą, która w związku z tym złożyła wniosek o dopuszczenie do udziału w sprawie E-1/17 *Konkurrenten.no AS* przeciwko *Urzędowi Nadzoru EFTA*. Strona skarżąca została dopuszczona do udziału postanowieniem prezesa z dnia 12 lipca 2017 r.

— Zgodnie z art. 70 ust. 1 Regulaminu Trybunału EFTA:

  „W razie sporu dotyczącego kosztów podlegających zwrotowi Trybunał, na wniosek zainteresowanej strony i po zapoznaniu się z uwagami strony przeciwnej, wydaje orzeczenie".

— W orzeczeniu w sprawie E-1/17 Trybunał EFTA obciążył firmę Konkurrenten.no AS kosztami poniesionymi przez stronę skarżącą.

ISSN 1977-1002 (wydanie elektroniczne)
ISSN 1725-5228 (wydanie papierowe)

Urząd Publikacji Unii Europejskiej
2985 Luksemburg
LUKSEMBURG

PL